

Nurmijärven Luonto ry
3038964-3

VALITUS
3.5.2026

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

VALITUS

Sisällysluettelo

1. Päätös, johon muutosta haetaan	2
2. Valitusaika	2
3. Muutoksenhakijat	2
4. Selvitys valitusoikeudesta	2
5. Vaatimukset	2
6. Perustelut	3
6.1. Menettelyvirhe asian käsittelyssä	3
6.2. Riittämättömät selvitykset	5
6.2.1 Pienvedet: Noro ja Luhtajoen sivupuro	5
6.2.2 Luontoselvitys: mahdollinen lehtopöllön elinpiiri ja uhanalaisten lintujen elinpiirin huomioiminen	10
6.2.3 Seveso III-direktiivin huomioiminen	11
6.2.4 Sudentullin teollisuusalueen ja Fingridin Passanmäen sähköaseman välinen voimajohto	12
6.2.5 Ilmastovaikutukset	14
6.2.6 Meluselvitysten puutteet	17
6.2.7 Suojeltava rakennus, Jussilan tila	20
6.3. Ekologisen käytävän kaventuminen merkitsee erityisen luonnonolosuhten huonontumista	23
6.4. Menettelyvirhe: Kaavoituskatsausten virheellisyydet ja tiedotuksen puutteet	26
6.5. Ylemmätasoisien kaavojen noudattaminen	29
7. Haitallisen ennakkotapauksen riski	30
Allekirjoitukset	31
Liitetiedostot	32
Viitteet	32

1. Päätös, johon muutosta haetaan

Nurmijärven kunnanvaltuuston päätös
3-351 Sudentullin työpaikka-alue, asemakaava, hyväksyminen
Kunnanvaltuusto 18.03.2026 § 11
1435/10.02.03/2023

2. Valitusaika

Päätös on asetettu yleisesti nähtäville Nurmijärven kunnan internetsivuille 26.03.2026. Päätöksen katsotaan tulleen kuntalaisten tietoon 7 päivää myöhemmin eli 2.4.2026. Siitä 30 päivää myöhemmin on arkilauantai 2.5.2026. Muutoksenhakuohjeen mukaan valitusajan viimeisen päivän ollessa arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitusaika umpeutuu maanantaina 4.5.2026.

3. Muutoksenhakijat

Nurmijärven Luonto ry.

Yhdyshenkilöt ja prosessiosoitteet:

[REDACTED]

[REDACTED]

Osoite:

Nurmijärven Luonto ry, [REDACTED]

4. Selvitys valitusoikeudesta

Nurmijärven Luonto ry:n säännöt:

1 §

Yhdistyksen nimi on Nurmijärven Luonto ja kotikunta Nurmijärvi. Yhdistyksen toiminta-alue käsittää Nurmijärven kunnan. Yhdistys liittyy Suomen luonnonsuojeluliittoon alueensa piirijärjestön kautta.

2 §

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä vaalia kulttuuriperintöä toiminta-alueellaan. Yhdistyksen toimintamuotona on mm. antaa lausuntoja toimialaansa liittyvissä asioissa ja tehdä aloitteita sekä esityksiä viranomaisille ja yhteisöille.

5. Vaatimukset

Nurmijärven Luonto ry pyytää, että Helsingin hallinto-oikeus kumoo Nurmijärven kunnanvaltuuston päätöksen 18.3.2026 § 11, jolla vahvistettiin Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava 3-351 (jatkossa asemakaava).

6. Perustelut

Nurmijärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt asemakaavan Sudentullin datakeskushankkeen toteuttamista varten kokouksessaan 18.3.2026. Hyväksytty asemakaava mahdollistaa massiivisen datakeskuksen sijoittamisen Sudentullin alueelle, jossa on huomioitavia ja suojeltavia luontoarvoja, rakennus- ja kulttuuriperintökohteita sekä asutusta lähietäisyydellä. 560 MW:n tehoinen datakeskus olisi toteutuessaan Suomen tähän mennessä suurin.

Valituksenalainen asemakaavapäätös on kumottava, koska

- 1) Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Päätöksen valmistelussa on tapahtunut menettelytapavirhe esteellisyyserusteella.
- 2) Päätös perustuu alueidenkäyttölain, hallintolain, ympäristönsuojelulain sekä luonnonsuojelulain edellyttämällä tavalla olennaisesti puutteellisiin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin. Selvityksiä ei ole toteutettu hankkeen tosiasiallisen mittakaavan edellyttämällä tavalla. Puutteellisesti on selvitetty:
  - alueen pienvedet; noro ja Luhtajoen sivupuro
  - mahdollinen lehtopöllön elinpiiri ja uhanalaisten lintujen elinpiirin huomioiminen
  - Seveso III -rajan ylittävän toiminnan vaikutukset,
  - datakeskuksen tarvitseman uuden voimajohdon sijainti eli vaikutusten selvittäminen asemakaavan vaikutusalueella,
  - osayleiskaavassa suojeltujen rakennusten säilymisedellytykset sekä kahden muun kulttuurihistoriallisesti arvokkaan tilan säilymisedellytykset,
  - ilmasto- ja meluvaikutukset olennaisesti muuttuneiden tietojen valossaEdellä mainitut puutteet yhdessä merkitsevät, ettei kaava täytä alueidenkäyttölain 9 §:n ja hallintolain 31 § mukaista selvitysvelvollisuutta.
- 3) Päätös heikentää ekologista yhteyttä, joka kuuluu erityisesti huomioitaviin luonnonarvoihin, mikä on ympäristönsuojelulaissa kiellettyä erityisen luonnonolosuhteen huonontumista lain 49 § kohdan 4 nojalla.
- 4) Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Päätöksen valmistelussa on tapahtunut menettelytapavirhe kuntalaistiedottamisen sisältämien virheiden ja avoimuuspuutteiden perusteella.
- 5) Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja ylempitasoiset oikeusvaikutteiset kaavat tavoitteineen eivät myöskään kiistattomasti mahdollista päätettyä asemakaavaa.

Nurmijärven kunnanvaltuuston 18.3.2026 § 11 päätös on näin ollen kumottava.

6.1. Menettelyvirhe asian käsittelyssä

Asemakaavaprosessin käynnistäneeseen kunnanhallituksen päätökseen 12.2.2024 § 13/ 16.2.2024 § 23 (Liitteet 2a ja 2b) on osallistunut esteellinen jäsen, kunnanvaltuutettu Arto Hägg, joka oli samanaikaisesti Nurmijärven Sähkö -konsernin hallituksen jäsen. Konsernilla on hankkeessa ilmeinen taloudellinen ja toiminnallinen intressi. Hägg on myöhemmässä kunnanhallituksen kokouksessa samaa kaava-asiakokonaisuutta koskevassa päätöksessä itse katsonut olevansa esteellinen ja jättäytynyt käsittelystä yhteisöjääviyden perusteella. Esteellisyyseruste on siten ollut olemassa jo asemakaavan valmistelun ja vireillepanon ratkaisevassa vaiheessa,

mikä tekee menettelystä kokonaisuudessaan virheellisen ja rasittaa koko kaavapäätösketjua.

Häggin puolueettomuus luottamustoimisena vaarantui hänen yhtäaikaisten hallitusjäsenyyksiensä vuoksi sekä Nurmijärven kunnassa että Nurmijärven Sähkö -konsernissa (Nurmijärven Sähkö Oy sekä Nurmijärven Sähköverkko Oy). Nurmijärven Sähkö -konserni Nurmijärven kunnan omistama energiapalveluyritys.

Kunnanhallituksessa on käsitelty tämän valituksen alaista kaava-asiakokonaisuutta kaksi kertaa. Ensimmäisen kerta oli 12.2.2024 §13 /16.2.2024 § 23, jolloin kunnanhallitus päätti tontin varaamisesta ja suunnitteluvaraus sopimuksesta Sudentullin yritysalueelta Fortum Power and Heat Oy:lle: "Sopimuksen tarkoituksena on, että sopijapuolet sopivat suunnittelualueen asemakaavan valmistelemisesta hankekaavana ja siihen liittyvistä ehdoista sekä niistä ehdoista ja periaatteista, joilla kunta varaa alueelta tontin luovutettavaksi Fortumille tai sen osoittamalle kunnan etukäteen hyväksymälle kolmannelle taholle laadittavan asemakaavan mukaiseen käyttöön." (Nurmijärven kunta, kunnanhallitus, Pöytäkirja 16.02.2024/Pykälä 23) Kokouspöytäkirjan mukaan kunnanhallituksen jäsen Hägg osallistui asian käsittelyyn ja päätökseen. Hägg oli Nurmijärven Sähkön konserniyritysten hallituksen jäsen kunnanhallituksen kokouksen 12.2.2024/16.2.2024 ajankohtana.

Toisen kerran kunnanhallitus käsitteli kaava-asiakokonaisuutta kokouksessaan 26.1.2026 (Nurmijärven kunta, kunnanhallitus, Pöytäkirja 26.01.2026/Pykälä 7. Liite 2c). Kokous päätti kiinteistökaupan esisopimuksesta, jonka nojalla Nurmijärven kunta luovuttaa Sudentullin kaava-alueelle muodostettavat kiinteistöt DayOne Finland SPV:lle perustettavan tai perustettavien yhtiöiden tai muun määräämänsä tahon lukuun. Kokouspöytäkirjan mukaan Hägg ilmoitti esteellisyydestään ja esteellisyyden syyksi yhteisöjääviyden, joka hänelle aiheutuu Nurmijärven Sähkö Oy:n hallituksen jäsenyydestä, eikä hän osallistunut asiakohdan käsittelyyn tai päätökseen. Hägg oli Nurmijärven Sähkö oy:n hallituksen jäsen kunnanhallituksen kokouksen 26.1.2026 ajankohtana. Hägg on toiminut kunnanhallituksen puheenjohtajana 1.6.2025 alkaen.

Hägg on jäävänyt itsensä kaava-asiaa koskevassa päätöksessä kunnanhallituksen kokouksessa 26.1.2026 (§ 7) ja toisaalta osallistunut aiemmin asiaa koskevaan päätöksentekoon. Tämä on ristiriitaista, sillä sama esteellisyysperuste on ollut olemassa ensimmäisessä kokouksessa käsiteltäessä samaa kaava-asiakokonaisuutta.

Kunnanhallituksen käsittely ja päätös 12.2.2024/16.2.2024 §23 oli kaavan valmistelutoimi. Pykälässä päätettiin suunnitteluvaraus sopimuksesta, mikä käynnisti asemakaavoitusprosessin hankekaavoituksena. Päätöksen myötä asemakaava kuulutettiin vireille 4.3.2024. Kyseessä on poikkeuksellisen suuri yhdelle yritykselle hankeasemakaavan myötä tuleva rakennusoikeus. Paikallisen sähköinfrastruktuurin mahdollistajana Nurmijärven Sähköverkko Oy:llä, sähkönsiirron monopoliaseman turvin, on intressejä edistää hankkeen toteutumista odotettavissa olevien huomattavien tulojen vuoksi. Lisäksi Nurmijärven Sähkö -konserni on Fortumin neuvotteluosapuoli hukkalämmön hyödyntämistä koskien. Nurmijärven Sähkö Oy:n

keskeinen rooli hankekaavan valmistelusta sen toteutukseen käy ilmi useista tietolähteistä: Nurmijärven Sähkön asiakaslehti kevät 2026, Nurmijärven kunnan datakeskus teemasivut, Nurmijärven Sähkön vuosikertomukset 2024 ja 2025 sekä Nurmijärven sähköverkko oy:n jakeluverkon kehittämissuunnitelma (6.11.2024).

Nurmijärven Sähkö -konsernille oli hankekaavapäätöksen myötä odotettavissa erityistä hyötyä - tai vahinkoa, mistä syytä Hägg oli yhteisöjääviyden perusteella esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn ja päätökseen kunnanhallituksen kokouksessa 12.2.2024/16.2.2024 § 23 samoin kun hän oli esteellinen samoin perustein jääväteensä itsensä kunnanhallituksen kokouksessa 26.1.2026 § 7.

Esteellisyys ulottuu asian käsittelyn kaikkiin vaiheisiin valmistelusta täytäntöönpanoon asti. Hägg ei ilmoittanut esteellisyydestään hallintolain 29 § kohdan 2 edellyttämällä tavalla hallintolain 28 § kohdan 6 edellyttämällä syillä kunnanhallituksen kokouksessa 12.2.2024/16.2.2024, § 23.

Kunnanvaltuuston päätös kaavan hyväksymisestä 18.30.2026 on syntynyt Arto Häggin esteellisyyden vuoksi virheellisessä järjestyksessä, mikä rasittaa samalla valtuuston lopullista päätöstä. Kuntalain 135 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla, kunnanvaltuuston päätökset 18.03.2026 § 11 on kumottava.

6.2. Riittämättömät selvitykset

Sudentullin asemakaavan laatimisessa on laiminlyöty HL 31 §:n riittävä ja asianmukainen selvittämisvelvollisuus ja AKL 9 §:n mukainen merkittävien ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen koko vaikutusalueelta sekä tämän myötä AKL 54 §:n mukainen luonnonarvojen ja rakennetun ympäristön vaaliminen ja erityisten arvojen heikentämiskielto. AKL 9 § mukaan selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, johon kaavalla arvioidaan olevan olennaisia vaikutuksia. Lisäksi valtioneuvoston alueidenkäyttölain nojalla hyväksymiin valtakunnallisiin tavoitteisiin kuuluu yleistavoite, jonka mukaan alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomioita ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen.

6.2.1 Pienvedet: Noro ja Luhtajoen sivupuro

Kaavoituksen yhteydessä on puutteellisesti selvitetty kaavan vaikutukset pienvesiin, erityisesti luonnonsuojelulain (LSL) ja vesilain (VL) perusteella suojeltuihin luontokohteisiin.

Noro

Nurmijärven kunta on teettänyt asemakaava-alueelle kaksi luontoselvitystä; ensimmäisen (Enviro 12.9.2022) Klaukkalan osayleiskaavassa määritetyn työpaikka-alueen rajoja noudattaen jo noin puolitoista vuotta ennen kaavan vireille tuloa ja toisen suunnittelualueen laajennuttua Klaukkalan osayleiskaavassa määritellystä aluerajauksesta koillis-itä-kaakkoon jo kaavoituksen luonnosvaiheen jälkeen (Enviro 20.12.2024. Asemakaavaluonnos oli nähtävillä 24.10.–22.11.2024 välisenä aikana). Noro sijaitsee sekä Klaukkalan osayleiskaavassa rajatun TP-alueen sisällä että laajennusalueella M-4 (maa- ja metsätalousvaltainen alue).

Laajennusalueen pinta-ala on luontoselvityksen täydennyksen mukaan noin 23,8 hehtaaria (Enviro 2024, 4).

Vuoden 2022 luontoselvityksessä alueesta, johon tässä valituksessa viittaamme määrittelyllä noro, on mainittu seuraavasti: "Maastonselvityksessä ei todettu kohteita, jotka täyttäisivät luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien kriteerit tai vesilain mukaisten pienvesikohteiden kriteerit (2 luvun 11 §, 3 luvun 2 §). Alueen rajalla (pääosin selvitysalueen ulkopuolella) on yksi metsälain (ML) 10 §:n mukainen elinympäristö (Suomen metsäkeskus, avoin luontotieto). Kyseessä on pienvesistön välitön lähiympäristö." (Enviro 2022, 10). Kyseinen metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö sijaitsee M-4 alueella, johon asemakaavoitettavaa aluetta on laajennettu.

Vuoden 2024 luontoselvityksen täydennyksessä alueesta todetaan seuraavasti: Osa-alueella 3 "on lähteisyyttä, sillä ojissa virtaa kirkasta vettä ja kasvistossa on monia lähteisyyttä ilmentäviä lajeja. [...] Luonnontilaisen kaltaista lähenevä jakso erottuu pienilmastoltaan ja kasvillisuudeltaan ympäröivästä metsästä ja uoman varrella kasvaa muutama varttunut tervaleppä. Aluskasvillisuudessa on kostean lehdon ja korven lajistoa. [...] Luontotyyppinä uoman luonnontilaisin osa voidaan lukea tyyppiin havumetsävyöhykkeen norot. Pääosa uomasta ja ympäröivästä metsästä on kuitenkin ihmistoiminnan muuttamaa. Noro ja sen lähiympäristö kuuluu ympäröivästä metsästä erottuvana metsälain 10 §:n mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin (pienvesien välitön lähiympäristö). [...] Kyseessä on pienvesistön välitön lähiympäristö, joka on esitetty jo Vauhkosen (2022) raportissa. Selvityksessä ei todettu muita metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen kriteerit täyttäviä kohteita." (Enviro 2024, 11 ja 16) Selvityksen yhteenvedossa suositellaan alueen säilyttämistä: "Laajennusalueella sijaitsee metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö, joka suositellaan säilytettäväksi nykyisellään niin, ettei sen vesitaloutta heikennetä. Rajauksen sisällä on muutaman metrin pituinen jakso noroa, joka voidaan tulkita luonnontilaisen kaltaiseksi (vesilaki 2 luku 11 §). Em. kohteiden muodostamalla kokonaisuudella on merkitystä sekä pienvesiin että kasvillisuuteen liittyvien arvojen kannalta. Kohde suositellaan säilytettäväksi, vaikka metsälakia ei sovelletakaan asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisia kohteita koskee luonnontilan heikentämiskielto." (Enviro 2024, 25) Metsälakia tulee soveltaa M-4-alueella sekä oikeusvaikutteisella yleiskaava-alueella että asemakaava-alueella (ML 2 §, 4 ja 6). Klaukkalan osayleiskaavassa M-4-alueella on lisäksi ohjeellinen ulkoilureitti -merkintä alueen virkistyskäyttöä varten. Virkistysreitti jää niin ikään laajennusalueella rakentamisen alle.

Ennen yllämainittuja selvityksiä, Klaukkalan osayleiskaavaa laadittaessa, Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on esittänyt tehtäväksi täydennyksiä mm. pienvesikohteiden osalta. Kunta tilasi pienvesiselvityksen. Selvitystyön ulkopuolelle rajautuivat kohteet, joissa ilmakuviin perusteella on avohakkuualueita, mutta todetaan, että "Lisäksi osayleiskaavan alueella on todennäköisesti useita vesilain mukaisia noroja, joita ei ole merkitty peruskarttaan." (Enviro 2015, 3) Yllä esitetty ML §10 mukainen kohde ei sisällynyt tuolloin selvitykseen.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on systemaattisesti nostanut esiin noron kaavoituksen alkuvaiheissa. OAS-vaiheen lausunnossaan 12.4.2024 ympäristökeskus on lausunut seuraavasti: "Luontoselvityksessä mainittu alueen reunalla sijaitseva metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö on arviolta kokonaan kaava-alueella. Tämä tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja sen ympärille on kaavassa turvattava riittävät suojelumääräykset sekä rajausta." Kunta kirjoitti vastineessaan: "Metsälain mukaista kohdetta ei ole tarpeen huomioida asemakaavoituksen yhteydessä." (Vuorovaikutusraportti 7.10.2024, 5-6). Ympäristökeskus on samassa lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, että kaava-aluevaraus ei vastannut alueelle vuonna 2022 tehtyä luontoselvitystä, eli Klaukkalan osayleiskaavan rajausta, ja kehotti kuntaa tilaamaan riittävät luontoselvityksen koko kaava-alueelta eli alueelta, jolla on osayleiskaavassa M-4-merkintä. Tämä kunnan teettämä, ympäristökeskuksen kehoituksesta toteutettu, selvitys (Enviro 2024) vahvisti noron luontoarvon metsälain 10 § -kohteena.

Kaavaluonnosvaiheen lausunnossaan (22.11.2024) Keski-Uudenmaan ympäristökeskus toistaa huomionsa norosta: "Kaava-alueelta laadituissa luontoselvityksissä on selkeästi yksi arvokas alue (luontoselvityksen täydennyksessä osa-alueilla 2 ja 3), jolla sijaitsee noro ja sen välitön pienympäristö sekä myös lähteisyyttä ja sitä ilmentäviä lajeja. Luontoselvityksessä noroa ei jostain syystä ole pidetty vesilain kohteena, vaikka siinä on mainittu olevan luonnontilaisen kaltainen osuus, jolloin kyseessä nimenomaan on vesilain 2:11 mukainen pienvesi. Kyseessä oleva arvokas alue sijaitsee T-alueen eteläreunalla, ja se on pienellä kaavamuutoksella säästettävissä niin, että T-aluetta pienennetään hieman arvokkaan alueen kohdalta eteläosasta ja vastaavasti laajennetaan hieman EV-aluetta. Alueelle tulisi laittaa luo-merkintä. Riippumatta metsälain soveltamisesta asemakaava-alueella kyseessä on joka tapauksessa arvokas luontokohde, jollaiset tulee säästää." Kunta kirjoitti vastineessaan: "ELY-keskus on antanut 13.3.2025 myönteinen lausunnon koskien Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava-alueella sijaitsevan mahdollisen noron poikkeuslupatarvetta. ELY-keskus katsoo lausunnossaan, että kokonaisuutena arvioiden norossa ei ole kyse sellaisesta vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettusta luonnontilaisesta norosta, jonka vaarantamiselle tulisi hakea poikkeuslupaa. Kaavoituksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon alueen arvot. Kaavoitettava työpaikkatoiminta on mittakaavaltaan suurta, ja rakentamisalat tulevat hyvin tehokkaasti käytettyä rakentamiseen." (Vuorovaikutusraportti 16.9.2025, 17-18 ja 24.2.2026, 17-18) Ehdotusvaiheessa Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ei enää lausunut ko. norosta, mikä johtunee siitä, että Nurmijärven kunta oli pyytänyt Uudenmaan ELY-keskukselta lausunnon noron poikkeuslupatarpeesta, joka oli todennut että "kokonaisuutena arvioiden norossa ei ole kyse sellaisesta vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettusta luonnontilaisesta norosta, jonka vaarantamiselle tulisi hakea poikkeuslupaa." (UudELY 13.3.2025, 3)

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa noroa käsittelevät kirjalliset taustatiedot vedetään yhteen kattavasti ja tiiviisti. ELY-keskuksen lausunto kuitenkin pohjautuu kirjallisen aineiston lisäksi vain kartta- ja ilmakuvatarkastelulle: "Vuoden 2004 ilmakuvassa näkyy, että metsä noron ympäriltä on hakattu ja näkyvissä olevat ojat ovat varsin suorina." Arvion perustuminen ilmakuvaan, joka lausunnon laatimisen

aikaan on 21 vuotta vanha, ja karttatarkastelulle, eivät ole riittäviä tarkastelun menetelmätapoja tehdä johtopäätöstä, että “noro ympäristöineen ei ole luonnontilainen” (UudEly 13.3.2025, 3) tai luonnontilan kaltainen.

Koska tulkinta alueen uomasta on epäselvä ja epävarma, Nurmijärven Luonto teetti alueelle lisäselvityksen. Alueen maastokartoituksen 12.4.2026 teki metsätalousinsinööri (MTI), luontokartoittaja Jyri Mikkola. Maastokartoituksen lisäksi Mikkola tutustui aikaisempiin selvityksiin. Lausuntonaan Mikkola esittää, että “Kyseessä on kokonaisuutena arvioiden vesilain 11 §:ssä tarkoitettu noro, joka luontotyyppinä edustaa savimaiden noroja.” (Liite 4: Mikkola, 23.4.2026)

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan luonnontilaisen, muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Säännös rajoittuu itse uomaan, eikä se koske laajemmin uoman lähiympäristön käyttöä, jota säätelee mm. Metsälaki 10 §. Nurmijärven kunta on tyytynyt ristiriitaisiin arvioihin norosta ja sen lakiin perustuvasta statuksesta. Nurmijärven kunta on hyväksynyt asemakaavan perustuen riittämättömiin selvityksiin, kun noron luontoarvosta ei ole selvitysten ja lausuntojen perusteella syntynyt asiantuntijoiden yksimielistä arviota. Lisäksi Nurmijärven kunta on hakenut legitimizeettii hankekaavan täysimääräiselle toteutukselle ELY-keskukselta, kun luontoselvitykset ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ovat lausuneet noron luontoarvot tunnistaen ja esittäneet noron suojelua.

Luhtajoen sivupuro

Teollisuusalueen luoteispuolelle jäävä Luhtajoen sivupuro tarkistettiin Environ pienvesiselvityksessä (2015) Klaukkalan osayleiskaavan laadinnan yhteydessä. Kyseinen sivupuro sijaitsee samalla valuma-alueella ja on osa samaa pienvesikokonaisuutta virtaussuunnassa yllä kuvatun noron ja teollisuusalueen alapuolella. Selvityksessä todetaan sivupurosta seuraavasti: “Uoma on luonnontilainen ja parin metrin levyinen ja siinä virtasi melko vähän vettä. Kohde ei ole vesilain 2 luvun 11 §:n kriteerien mukainen noro, sillä siinä virtaa pysyvästi ainakin jonkin verran vettä. Kohde on muu arvokas pienvesi, jonka luonnontila tulisi säilyttää.” (Enviro 2015, 11)

Ramboll on selvittänyt datakeskuksen käytönaikaisia vaikutuksia sivupuroon kahdesti. Ensiksi vesilain mukaisella lupatarpeen selvityksellä (Ramboll 8.5.2025) ja toiseksi hulevesiselvityksellä (Ramboll 4.9.2025). Näissä todetaan, että Luhtajoen sivupuron pohjaeläimistöä ei ole tutkittu eikä puron vedenlaadusta ei ole tietoa selvityksen lähtötiedoiksi. Selvityksessä esitetty virtaama perustuu simuloituun dataan. Selvityksen mukaan asemakaavan mukaisen rakentamisen toteutuessa suunnitellussa laajuudessa, lisääntyy osavaluma-alueen laskennallinen hulevesivirtaama katu- ja pysäköintialueilla 78 % ja suurimmalla tontilla 80 %. Osavaluma-alueiden keskimääräiset valumakertoimet kasvavat myös merkittävästi. Laskennallisen tarkastelun perusteella rakentamisesta aiheutuva laskennallinen muutos on merkittävä. (Ramboll 2025c, 14) Suunnittelualueen hulevedet puretaan alueelta luoteeseen lähtevään laskuojaan, karttakuvan perusteella kyseiseen sivupuroon. Selvityksen mukaan sivupuroon johdettavan huleveden määrä vastaa

noin 20 % koko puron vesimäärästä ja kaikkien muiden haitta-aineiden, ravinteiden ja kiintoaineiden paitsi typen ja orgaanisen/epäorgaanisten hiukkasten pitoisuudet kohoavat tarkintakin mahdollista hulevesien käsittelyä noudattaen. (ibid, 21)

Ensimmäisessä selvityksessään Ramboll toteaa: “Esimerkiksi fosforikuorman (kg/vuosi) odotetaan lisääntyvän 60 %, ja myös useat raskasmetallikuormat lisääntyvät merkittävästi. Ilman hulevesien käsittelyä fosforikuorman kasvu olisi kuitenkin lähes 400 %, joten hulevesien käsittelyllä saatava fosforikuorman väheneminen on merkittävä. Tuloksissa on lisäksi hyvä huomioida, että luonnonmukaisille kylmässä ilmastossa oleville hulevesiratkaisuille n. 50 % puhdistustehokkuus voidaan katsoa kohtuullisen hyväksi.” Elohopean määrä (kg/vuosi) hulevesien käsittelynkin tuloksena lisääntyy 272 %. (Ramboll 2025a, 12 ja 13) Tuoreimman selvityksen loppupäätelmässä arvioidaan, että “kaava-alueen hulevesillä ei ole heikentävää vaikutusta Luhtajoen sivupuron vedenlaatuun eikä luonnontilaisuuteen. Vaikutusarvio perustuu puhdistavien ja laatua parantavien toimenpiteiden käyttöönottoon.” (Ramboll 2025b, 21)

Rakentamisen aikaisia vaikutuksia on käsitelty niukasti siitä huolimatta, että laajan alueen rakentaminen tapahtunee vaihteittain mahdollisesti neljän mutta venyessään noin kymmenen vuoden aikana ja alueen rakentamiseen sisältyy laaja kallioalueen louhinta. Vesilain mukaisen lupatarpeen selvityksessä todetaan, että “Rakentamisella on aina vaikutusta syntyvien hulevesien laatuun. Rakentamisen aikainen haitta-ainekuormitus on usein moninkertainen verrattuna rakentamisen jälkeiseen aikaan.” (Ramboll 2025a, 15) Näkemyksessään vesiluvan tarpeesta “Hakija esittää, että edellä esitettyihin toimenpiteisiin ei tarvita vesilain (587/2011) mukaista lupaa 3 luvun 2 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella, sillä laaditun vaikutusarvion perusteella kaava-alueen hulevesillä ei ole heikentävää vaikutusta Luhtajoen sivupuron vedenlaatuun eikä luonnontilaisuuteen. Vaikutusarvio perustuu puhdistavien ja laatua parantavien toimenpiteiden käyttöönottoon.”

Asemakaavamääräyksissä vaatimukset hulevesien käsittelystä on esitetty kiitettävästi, joskin asemakaavan mukainen toteutus poistaisi edellä mainitun noron kokonaisuudessaan kallioalueen louhimisen vuoksi. Mittavat maanmuokkaustyöt peltoalan savimaan pilarointineen tulevat aiheuttamaan rakenteellisia muutoksia valuma-alueen hulevesikertymään ja syvemmin alueen hydrologiseen tilaan.

Kokonaisuutena, pienvesien, noro ja Luhtajoen sivupuro, osalta ei ole tehty riittäviä selvityksiä, ja kaavan hyväksymispäätös perustuu puutteellisiin selvityksiin. Kokonaisvaikutusarvioinnissa on otettava huomioon, että Luhtajoen sivupuroon nähden yläjuoksulla sijaitseva noro on samaa pienvesikokonaisuutta. Kunnanvaltuuston hyväksymässä asemakaavaratkaisussa pienvesien luontoarvot eivät säily, mikä aiheuttaa sen, että asemakaavaratkaisu on lainvastainen riittämättömien selvitysten (AKL 9 §) lisäksi vesilain 3 luvun 2 §:n, metsälain 10 §:n, alueidenkäyttölain 54 §:n, ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin ja 2 luvun 11 §:n perusteella.

6.2.2 Luontoselvitys: mahdollinen lehtopöllön elinpiiri ja uhanalaisten lintujen elinpiirin huomioiminen

Kaavoitustyössä on puutteellisesti selvitetty suojeltujen lajien elinpiirit ja reviirien suojelutarpeet lehtopöllön ja Punainen kirja -lintulajien suhteen.

Luontoselvityksissä (Enviro 12.9.2022 ja 20.12.2024) kartoitettiin kaava-alueen pesimälinnusto, mutta ei pöllöjen elinympäristöjä. Ensimmäisen selvityksen maastokartoitukset tehtiin kolme kertaa, noin kuukauden välein, huhti-kesäkuussa 2021. Selvityksessä “tehtiin havainto kuudesta lintulajista, jotka ovat mukana Suomen lajien uhanalaisuus- Punainen kirja 2019 lajistossa. Luontoselvityksen mukaan asemakaava-alueen rinteellä on Sudentullinmäen alueeseen liittyvä laajempi metsäalue, jolla todettiin huomioarvoisten lintulajien reviirejä.” (Asemakaavaselvitys 2026, 11). Luontoselvityksen mukaan “reviirien huomioiminen asemakaavassa on vaikeaa, koska lajien esiintyminen ja reviirien sijainti voi vaihdella vuodesta toiseen”. (Enviro 2022, 14) Selvitystulosten perusteella katsottiin, ettei linnustollisesti arvokkaiden kohteiden rajaaminen ollut perusteltua. Kiinnitämme huomiota pyyhyn, joka on VU-laji ja EU:n lintudirektiivin liitteen I laji. Pyy havaittiin kartoitusalueen osa-alueella 5, joka “on selvitysalueen ainoa laajempi metsäalue, jossa puusto on varttunutta–uudistuskypsää ja jolla todettiin huomionarvoisten lintulajien reviirejä” (Enviro 2022, 14).

Toisessa selvityksessä, jonka aktiivikartoitukset tehtiin neljä kertaa noin kuukauden välein, kesä- ja elokuussa 2024, keskityttiin lähinnä lepakoihin, mutta kartoitusalueella 2 tehtiin pyyhavainto. Näiden kahden luontoselvityksen kartta-aineistoja katsomalla voi päätellä, että ensimmäisen kartoituksen osa-alue 5 ja toisen, kolme vuotta myöhemmin toteutetun kartoituksen osa-alue 2 ovat samaa laajempaa metsäaluetta, johon ensimmäisessä kartoituksessa viitataan huomionarvoisten lintulajien reviirinä. Ensimmäisessä kartoituksessa ko. alueella havaittiin myös hömötiainen.

Ensimmäisen luontoselvityksen mukaan “reviirien huomioiminen asemakaavassa on vaikeaa, koska lajien esiintyminen ja reviirien sijainti voi vaihdella vuodesta toiseen”. Toinen luontoselvitys todentaa, että metsäinen alue on pyyn reviiriä, mikä antaa aiheen reviirin huomioimiselle asemakaavassa. Kyseinen alue on yllämainittua vesilain 11 § ja metsälain 10 § aluetta.

Kummassakaan luontoselvityksessä ei ole kartoitettu pöllöjen elinpiirejä. Birdlifelta saamiemme tietojen mukaan tuorein lehtopöllön pesimätieto alueelta on vuodelta 2022, jolloin pöllöpari sai kolme poikasta kaava-alueen pohjoisreunalla (Liite 5: Lehtopöllön pesimäsijainti) Lehtopöllö on Suomessa luonnonsuojelulain rauhoitettu laji, jonka suojelu perustuu pitkälti pesimäpaikkojen turvaamiseen ja pöntötykseen.

Luonnonsuojelulain 7 §:ssä säädetään ympäristön oikeudellisesta perusopista, varovaisuus periaatteesta. Pykälän mukaan luonnonsuojelulain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa päätöksenteossa kiinnitetään huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei

olisi olemassa varmistettua tieteellistä tietoa. Tässä kaavoitus ratkaisussa varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu.

6.2.3 Seveso III-direktiivin huomioiminen

Nurmijärven kunta on tunnistanut, että sen hyväksymän mittavan datakeskushankkeen polttoainevarastojen määrä voi ylittää Seveso III-direktiivin rajan. Seveso III raja-arvot ylittävän toiminnan vaikutuksia ei kuitenkaan ole arvioitu. Seveso III rajan ylittävä polttoaineen varastointi on todennäköistä referenssikohteisiin vertaamalla. Selvitystyö on tältä osin riittämätöntä.

Asemakaavamääräys sallii diesel-varavoimageneraattoreiden tarvitseman varastoinnin T-korttelissa, joka on kokonaisuudessaan noin 60 ha suuruinen. Kaavaselostuksen mukaan "Kaavavaiheessa ei ole tiedossa, kuinka paljon alueelle [tulee] sijoittumaan polttoainevarastoja." (Kaavaselostus 24.2.2026, 47). Vastineessaan Tukesin lausuntoon Nurmijärven kunta toteaa: "Sudentullin kaava-alueella polttoainevarastojen määrä voi ylittää SEVESO III-direktiivin rajan." (Vuorovaikutusraportti 24.2.2026, 24)

Tarkempien vaikutusten arvioimiseksi kunta olisi voinut hakea referenssejä hiljattain YVA-selvityksessä olleiden datakeskusten varavoimageneraattoreiden polttoaineiden säilytysmääristä, -tarpeista ja -ratkaisuista. Tällä tavalla olemme itse voineet arvioida alueella säilytettävän dieselmäärän suuren haitarin, noin 11 000 - 37 500 litraa yhtä tehomegawattia kohden. Alueelle tuleva toimija, DayOne, jonka kanssa Nurmijärven kunta on solminut esimyyntisopimuksen, on ilmoittanut datakeskuksen tehoksi 560 MW, mikä voi tarkoittaa tarvetta säiliöidä dieseliä arviolta 3 200 - 21 000 m³ mikäli toimija pyrkii pitämään keskuksen toiminnassa 24-48 tunnin ajan sähkökatkoksen aikana. Tämän laajuisella polttoaineen varastoinnilla ja käytöllä on merkittäviä ja moninaisia vaikutuksia ympäristöön mukaan lukien onnettomuusriski. Muita varastoitavia kemikaaleja ovat oletettavasti urea, voiteluöljy ja glykoli. Referenssikohteista Haminan datakeskushankkeen YVA-ohjelmassa ehdotetun arviointialueen laajuus hankkeen vaikutusten osalta on 500 - 2 000 m kampusalueen rajalta. Varavoimageneraattoreiden vaikutusalueen esim. ilmanlaadun osalta arvioidaan ulottuvan 2 000 m säteelle kampusalueesta. (Tuike Finland Oy 2023, 40-43).

Ensimmäinen suuronnettomuusvaarallinen taso on 6 000 m³ polttonestettä. Vaikka kaavaselostuksessa viitataan Fortumin selvittäneen referenssikohteita, arviota säilöttävän dieselin määrästä ei ole sisällytetty kaava-aineistoon. Kaavaselostuksessa sanotaan, että "määrät jäävät suuronnettomuusvaarallisena pidettävän tason alapuolelle". (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 66)

Alueidenkäyttötavoitteiden yleistavoitteen mukaan "haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista,

yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.” (Valtioneuvosto 2017)

Ympäristöministeriön ohjekirjeen (3/501/2001) mukaan kaavoituksessa on huolehdittava, ettei laitoksia sijoiteta liian lähelle riskille alttiita toimintoja kuten luonnon kannalta erityisen herkkiä tai tärkeitä alueita. (Ympäristöministeriö 2015) Vaarallisista kemikaaleista aiheutuvia mahdollisia vaikutuksia, kuten säiliötankkien täyttöalueiden valumat, vikatilanteet ja onnettomuudet, hulevesiin ja alueen pienvesistöön ei ole arvioitu.

Seveso III-direktiivin artikla 13 käsittelee maankäytön suunnittelua. Kohdan 3 mukaan “Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset ja kaavoitukseen liittyviä päätöksiä tekevät viranomaiset ottavat käyttöön asianmukaisia kuulemismenettelyjä edellä 1 kohdan mukaisesti määriteltyjen toimien toteuttamisen helpottamiseksi. Menettelyjen on oltava sellaisia, että toiminnanharjoittajat toimittavat riittävästi tietoa tuotantolaitokseen liittyvistä riskeistä ja että päätöksentekohetkellä on käytävissä joko tapauskohtaisen tutkimuksen tai yleisten perusteiden nojalla teknisiä neuvoja kyseessä olevista riskeistä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alemman tason tuotantolaitokset toimittavat toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tuotantolaitokseen liittyvistä riskeistä riittävästi tietoa maankäytön suunnittelua varten.” Näin ei ole menetelty, vaan kunnanvaltuuston hyväksymässä asemakaavassa on edelleen auki tieto tai edes riittävän oikeansuuruinen arvio teollisuuskorttelilla säilytettävän dieselin määrästä, eikä sen mahdollisia vaikutuksia alueeseen ole tutkittu Seveso III direktiivin artiklan 13:2 tarkoittamassa laajuudessa: “Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden maankäytön suunnittelussa [...] otetaan huomioon tarve pitkällä aikavälillä [...] suojella luonnon kannalta erityisen herkkiä tai tärkeitä alueita tuotantolaitosten läheisyydessä tarvittaessa riittävien etäisyyksien tai muiden asianmukaisten toimenpiteiden avulla.” (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/18/eu, L 197/11)

Klaukkalan osayleiskaavassa aluemerkinä oli TP/kem. Alueittaisissa suunnitteluohjeissa “/kem-merkinnällä osoitettujen alueiden asemakaavaa suunniteltaessa tulee laatia riskiselvitys mahdollisen vaarallisia kemikaaleja varastoivan laitoksen vaikutuksista sekä elinympäristöön että luontoon.” Myös osayleiskaava velvoittaa riskiselvityksen laadinnan, joka nyt puuttuu.

Riittäviä selvityksiä polttoaineen ja muiden kemikaalien säilyttämisestä ja käyttämisestä ei ole tehty, ja siten kaavan hyväksymispäätös perustuu puutteellisiin selvityksiin.

6.2.4 Sudentullin teollisuusalueen ja Fingridin Passanmäen sähköaseman välinen voimajohto

Sudentullin teollisuusalueen ja Fingridin Passanmäen sähköaseman välinen voimajohto on kiinteä osa datakeskushankkeen toteutumisen edellytyksiä. Voimajohtolinjan vaatimia maa-alueita asemakaavoitetun alueen ulkopuolella ei ole selvitetty osana kaavan valmistelua. Kaavaa varten laadituista selvityksistä ei ilmennyt, että tulevan voimajohdon sijoittamista tai sijoittamisen vaikutuksia olisi

tutkittu hankekaavan selvitysten yhteydessä. Tältä osin selvitykset kaavaratkaisun koko vaikutusalueelta ovat riittämättömät.

Kun asemakaava on laadittu nimenomaisesti hankekaavana datakeskustoimintaa varten, ei voimajohtokysymystä voi jättää kaavavalmistelun ulkopuolelle. Aivan kuten tontille on laadittu tielinjaussuunnitelmat, sähkölinjaus olisi pitänyt huomioida kaavoitusprosessin osana.

Asemakaavaselostuksessa voimajohdon linjauksen mahdolliseen sijaintiin kaava-alueen ulkopuolella viitataan ainoastaan muinaisjäännöksiä käsittelevässä kohdassa: ”Alueelle on lisäksi vuonna 2025 tehty nykyistä voimajohtoaluetta koskeva Passanmäki - Sudentullinmäki, voimajohtolinjojen arkeologinen inventointi”. (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 19) Sen sijaan asemakaavaselostuksen muissa kohdissa, joissa voitaisiin olettaa kerrottavan sähkönsiirtolinjauksesta (4.4.2 Tavoitteiden toteutuminen ja 5.1 Asemakaavan rakenne), voimajohtolinjauksesta ei vielä ole tietoa: ”Voimalinjan tarkempi suunnittelu on vielä kesken, joten sen tarkka linjaus taikka sijainti ei ole vielä tiedossa. Ne tarkentuvat suunnittelun edetessä. [...] Datakeskustoiminnan vuoksi alueelle on tarpeen varata mahdollisuus uuden voimalinjan rakentamiselle. Sen linjaus ei ole vielä tarkentunut, mutta sille on kaavaluonnokseen varattu alustavasti johtoalue nykyisten voimajohtojen yhteyteen.” (ibid. 41-42 ja 45)

Uuden voimajohdon tarve on tunnistettu ja sitä varten teollisuus- ja varastorakennusten ”korttelialueen eteläreunaan on osoitettu ohjeellinen uutta voimajohtoa varten varattu alueen osa datakeskuksen tulevaa sähköasemaa varten.” (ibid. 47)

Nurmijärven kunnanhallituksen kokouksessa 26.1.2026 § 7 käsiteltiin esisopimusta Nurmijärven kunnan ja datakeskustoimija DayOnen välillä. Esisopimuksessa mainitaan kunnanhallituksen pöytäkirjaotteen mukaan sopimuksen ehdoiksi mm. seuraavaa:

2. Asemakaava mahdollistaa Ostajan kohdassa 2 ja 3 kuvatun, vähintään 363.754 k-m²:n suuruisen datakeskuksen tai vastaavan hankekokonaisuuden rakentamisen Kaupan Kohteelle tarkoituksenmukaisine liikenne- ja muine tarpeellisine maankäytöllisine järjestelyineen,

[...]

9. Ostaja on ilmoittanut Myyjälle, että Ostaja on saanut kantaverkko-operaattori Fingridiltä riittävän vahvistuksen siitä, että Kaupan Kohteelle on saatavilla riittävästi sähköä koko 60 hehtaarin alueen hyödyntämiseksi Hankkeen kehittämistä varten,

Sudentullin alueelle johtava voimalinja tulevan datakeskustoiminnan tarpeisiin on mitä ilmeisimmin tarkoitus vetää Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevan Hikiä (Hausjärvi) – Inkoo 2 x 400 kV:n voimajohdon sähköasemalle Passanmäkeen. Vaikka

arkeologinen inventointi on valmistunut 8.5.2025, ei jostain syystä hankekaavan valmistelussa ole ehditty huomioida sen kaavan toteutumista varten tarvittavan voimajohtojen sijaintia.

Fingrid Oyj:n 2 x 400 kV:n voimajohto välillä Hikiä (Hausjärvi) – Inkoo on suunnitteluvaiheessa. Siitä on tehty YVA-selostus ja Lupa- ja valvontaviraston perusteltu päätelmä. Passanmäen alustava sähköaseman suunnitteluala on esitetty karttaliitteessä. (Fingrid Oyj 9/2024, 10)

Kaavaselostuksen useat viittaukset voimalinjaan sekä Nurmijärven kunnan ja datakeskustoimijan välinen esisopimus osoittavat, että datakeskuksen sähköntarpeen kattava voimalinja (Sudentulli-Passanmäki) on kiinteä osa hankekaavaa. Voimalinjan suunnitelmat ja siihen liittyvät selvitykset olivat kuitenkin tekemättä, kun Nurmijärven kunnanvaltuusto hyväksyi Sudentullin asemakaavan 18.3.2026. Koska päätöstä tehdessä ei ole ollut tietoa voimalinjan tarkasta sijoittumisesta, ei sen ympäristö- ja maisemavaikutuksia ole voitu arvioida osana asemakaavaa, ja siten kaavapäätös on perustunut riittämättömiin ja puutteellisiin selvityksiin.

6.2.5 Ilmastovaikutukset

Datakeskushankkeen mittavuuden vuoksi selvitykset alueella säilöttävän polttoaineen määrästä ja sen käytöstä sekä hukkalämmön hyödyntämisen/hyödyntämättä jättämisen ilmastovaikutuksista ovat riittämättömät. Ilmastovaikutusten osalta kaava ei perustu riittäviin, merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Perusoikeuspohjaisena veloitteena ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen kohdistuvat kaikkiin julkisen vallan käyttäjiin, myös kuntiin. Nurmijärven kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelman mukaan "kaavoituksessa tehdyillä valinnoilla on kauaskantoiset ympäristö- ja ilmastovaikutukset. Kaavoja laatiessa on tunnistettava ilmastovaikutukset, joihin erilaisilla kaavaratkaisulla voidaan vaikuttaa. [...] Maamassojen hallintaan ja niiden ilmastovaikutuksiin rakennushankkeissa tulisi kiinnittää huomiota jo suunnittelu- ja kaavoitusvaiheessa nykyistä enemmän." (Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma, hyväksytty KH 2.6.2025)

Asemakaavaselostuksessa maakuntakaavan suunnittelumääräyksiin viitataan seuraavasti: "Ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymistä on edistettävä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä kestävää luonnonvarojen käyttöä, kierto- ja biotaloutta, uusiutuvan energian tuotantoa sekä hukkalämmön hyödyntämistä." (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 25)

Ilmastovaikutusten arvioinnissa ilmaistaan Kansainväliset sopimukset, Suomen hiilineutraalisuustavoitteet vuodelle 2035, Uusimaan hiilineutraalisuustavoitteet sekä Nurmijärven ilmastostrategia ja sitoumus hiilineutraliteetin vuoteen 2035 mennessä. (Ramboll 2025b, 6)

Ilmastovaikutusten arvion ilmeinen puute on sen merkittävät lähtötietojen epävarmuudet ja poisrajaukset. Arvioinnin lähtötietona on käytetty olettamusta kaavasta, joka "mahdollistaa 300 MW datakeskuksen rakentamisen vuosikymmenen loppuun mennessä". Asemakaavaselostuksen mukaan "kaavaratkaisun ilmastovaikutuksia ja keinoja ilmastovaikutusten hillitsemiseksi on selvitetty kaavan laatimisen yhteydessä ja aineisto on päivitetty kaavaehdotusvaiheessa (Ramboll Finland Oy, 2025)." (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 54) Ilmastovaikutusten arviointiraporttiin ei ole päivitetty mm. tulevan datakeskustoimijan ilmoittamaa tehomäärää, joka on liki kaksinkertainen, 560 MW. Tämä lähes kaksinkertaistuminen vaikuttaa olennaisesti dieselvaravoimageneraattoreiden määrään, dieselin käytön päästömäärään, tuotettuun hukkalämpöön sekä onnettomuusriskien arviointiin, jota tässä valituksessa on käsitelty edellä. Arvio hukkalämmön ilmastovaikutuksista perustuu vain karkeaan arvioon suuruusluokasta, mitä "hukkalämmön hyödyntäminen voisi tuoda hankkeen elinkaarelle." (Ramboll 2025b, 18) Mikäli hukkalämpö ei ole hyödynnettävissä, lisääntyy paikallinen ilmastolämpeneminen. Lisäksi ilmastovaikutusten arvion "lähtötietojen perusteella Sudentullin datakeskuksella hyödynnetään uusiutuvaa energiaa" (ibid, 11). Uusiutuvalla tarkoitetaan auringosta, tuulesta, vedestä ja biomassasta tuotettua energiaa, ei ydinvoimaa tai fossiilisia energialähteitä.

Varavoiman polttoaineiden ilmastovaikutukset

Varavoiman käyttämän dieselin määrän ja päästöjen määrän arvioimatta jättäminen on olennainen puute, koska päästöjen ilmastovaikutukset ovat oletettavasti suuret erityisesti kaavan vaikutusalueella. Hyväksytyssä kaavaselostuksessa vielä todetaan, että "Kaavavaiheessa ei ole tiedossa, kuinka paljon alueelle sijoittumaan polttoainevarastoja." (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 47). Haminan datakeskushankkeen YVA-ohjelmassa varavoiman käytön vaikutuksen ilmanlaatuun arvioidaan ulottuvan 2000 m säteelle keskuksesta (Tuike Finland Oy 2023, 41). Sudentullin kaavassa tällaisen alueen sisään jää huomattava määrä asutusta ja luonnonympäristöä, joihin kohdistuvasta ilmanlaadun heikkenemisen vaikutuksesta ei kaavapäätöstä tehtäessä ole ollut mitään tietoa tai arviota käytettävissä. Myöskään varavoiman käyttötapoja ei ole arvioitu. Käyttötavat voivat lisätä tai vähentää varavoimageneraattoreiden käyttöä, mikä puolestaan lisää melu- ja ilmastopäästöjä. Tällaisia käyttötapoja ovat esimerkiksi testaus, -huolto- ja häiriötilanteet, sekä Flex Power -käyttö, jolla datakeskus mahdollisesti vastaa sähköverkon kysyntäjoustoon siten, että tilanteessa, jossa kantaverkon operaattori, käytännössä Fingrid, pyytää suuria sähkökuluttajiaan leikkaamaan kulutustaan tilapäisesti, jolloin osa datakeskuksen käyttämästä sähköstä tuotetaan varavoimageneraattoreilla. Flex power -käyttö voi merkittävästi lisätä haitallisia ilmastovaikutuksia. Flex power -käytön voi olettaa olevan käytössä kylminä tuulettomina pakkaspäivinä. Vaikutuksia lähialueen ilmanlaatuun tulee tarkastella osana kaavoitusta siirtämättä vaikutusten tutkimista yva- tai rakennuslupavaiheisiin.

Hukkalämpöratkaisujen ilmastovaikutukset

Ilmastomuutokseen sopeutumisen yhteydessä on arvioitu hukkalämmön hyötykäytöstä saatavaa hyötyä Nurmijärven kaukolämmöntuotannon näkökulmasta, mutta ei tuotetun hukkalämmön kokonaismäärää. Asemakaava ainoastaan mahdollistaa hukkalämmön hyötykäytön, mutta se ei ole vaatimus. Sudentullin

datakeskushankkeen tavoitteena on hyödyntää hukkalämpöä, mutta “sopimusta ei ole ollut saatavilla ilmastovaikutusten arvioinnin tekemisen aikana vielä saatavilla. [Ilmastovaikutusten] arviointi ei siten perustu todellisiin, tiedossa oleviin suunnitelmiin, vaan on karkea arvio sen ilmastohyödyn suuruusluokasta, mitä hukkalämmön hyödyntäminen voisi tuoda hankkeen elinkaarelle.” (Ramboll 2025b, 18) Hukkalämmön hyötykäyttö voisi potentiaalisesti olla hankkeen positiivinen vaikutus, mutta koko kaavoitusprosessin ajan hankkeen hukkalämmön hyödyntämistä on ainoastaan tutkittu pääsemättä tilanteeseen, jossa hukkalämmön hyödyntämisestä olisi toteuttamiskelpoinen suunnitelma Nurmijärven kaukolämmön päästöjä vähentäen, johon ilmastovaikutusten arvioissa viitataan. Vaikka hukkalämpö voitaisiin hyödyntää Nurmijärven kaukolämmössä, valtaosa hukkalämmöstä päätyisi ilmaan. Nurmijärven kunnan mukaan Nurmijärven Sähkön ilmastotekojen tuloksena on saavutettu tilanne, jossa Nurmijärven kaukolämpö on jo Uudenmaan vähähiilisintä, ”bioaste jopa 98%” (Nurmijärven kunta, Yritysten ilmastotoimet -verkkosivusto). Nurmijärven kunnan datakeskusteemasivujen mukaan ”Hukkalämmön hyödyntämisen osalta teetetään Nurmijärven Sähkön toimesta ulkopuolisen konsultin avustamana erillinen selvitys tämän vuoden (2026) aikana. [...] Parhaimmillaankin hukkalämmöistä voidaan hyödyntää 10–20 prosenttia.” (Nurmijärven kunta 26.1.2026)

DayOnen datakeskuksen tehoksi on ilmoitettu 560 MW. Sen kulutus voi siis olla 560 MW tunnissa. Tämän kokoluokan datakeskus 100 % käyttöasteella tuottaisi 4906 GWh vuodessa, mikä yksin tuottaisi lämmön lähes koko Helsingin vuotuisen kaukolämmön tarpeeseen, joka vuonna 2024 oli 5702 GWh (lähde: HSY, 2025). Nurmijärven sähkön kaukolämmön myynti vuonna 2024 oli 136 GWh. Tämä datakeskus tuottaisi lämpöä 36-kertaisesti Nurmijärven kaukolämmön myynnin verran. Hukkalämpö on kuitenkin johdettava johonkin kaikkina vuorokauden- ja vuodenaikoina. Hukkalämmön vastaanoton puuttuessa, se puhalletaan ilmaan, mikä vaikuttaa paikalliseen mikroilmastoon ilmaston lämpenemisen lailla. Tämän lämpöpäästön vaikutusta on arvioitu vain suurpiirteisesti ilmiötasolla ilmastovaikutusten arvion kappaleessa, joka käsittelee ilmastomuutokseen sopeutumista. Lämpösaarekeilmiö on kuitenkin tunnettu ja tutkittu ilmiö ja lämpösaateily voi ulottua kymmenen kilometrin säteelle datakeskuksesta. Vaikka kuumuuden aiheuttama terveysriski ja heikentävä vaikutus kasvillisuuden olosuhteille on mainittu ilmastovaikutusten arvioissa, ei niitä tosiasiallisesti ole käsitelty lainkaan lähialueen asukkaiden ja lähialueella harjoitettujen elinkeinojen, eläimistön ja luonnon näkökulmasta. Ilmastovaikutusten arvioissa kerrotaan, että kielteisiä vaikutuksia voidaan pienentää säilyttämällä mahdollisimman paljon maanpeitettä ja puustoa, mainitusti suuria puita. Ilmastovaikutusten arvion mukaan tällaista puustoista aluetta säilyisi 3 % verrattuna nykytilanteeseen, eli metsäiset alueet vähenisivät 55 hehtaaria 1,65 hehtaariin. Arvion mukaan “puiden istuttamisella on Sudentullin päästöjen kokonaisuuteen nähden melko pieni vaikutus istutushetkellä, eikä istutettujen puiden tuoma hiilinielu korvaa menetettyä hiilivarastoa.” (Ramboll 2025b, 18)

Ilmastovaikutusten arvion mukaan “käyttövaiheessa Sudentullin datakeskus käyttää energiaa noin 2,5 teravattituntia vuodessa, 80% käyttöasteella referenssiarvojen mukaan laskettuna. Tämä tarkoittaa vuosittain noin 17 500 kt CO₂e päästöjä

(YM-menetelmä). Jos energiamuoto on uusiutuva energia, päästöjä ei synny.” (Ramboll 2025b, 11) Energiankulutus ja päästöt on laskettu olettaen, että datakeskus on 300 MW. Mikäli energiankulutus ja päästöt muuttuvat samassa suhteessa datakeskuksen tehon kanssa (huomioimatta PUE-arvoa) huomioiden 80 % käyttöaste, DayOne datakeskuksen energiantarve on 4,6 terawattituntia vuodessa ja päästöt 32 700 kt CO₂e vuodessa. Nurmijärven kunnan päästöt olivat vuonna 2023 169 kt CO₂e. Datakeskuksen päästöt ovat siis lähes 200-kertaiset koko kunnan päästöihin verrattuna. Ilmastovaikutusten arvioinnin mukaan yli 100-kertaiset. Tiedämme, että datakeskukset tarvitsevat tasaisen määrän sähköenergiaa, minkä tuotantoon sääriippuvaiset uusiutuvan energian muodot ja niiden tuotantomäärät eivät kykene. On perusteltua olettaa, että ilmastovaikutusten arvioissa esitetty yksinomaan uusiutuvan energian käyttö ei toteudu. Lisäksi varavoiman käytön päästöjä ei ole arvioitu, vaikka varavoiman käyttö aiheuttaa merkittäviä haju- ja saastehaittoja vaikuttaen erityisesti lähialueen asukkaiden elinympäristöön.

Poisrajaukset ilmastovaikutusten arvioinnista

Ilmastovaikutusten arvioinnista poisrajattuja ovat varavoiman rakentaminen tai käyttö, rakennusmateriaalit tai niiden kotimaisuusaste. Lisäksi työmaan aikaisten kuljetusten ja maamassojen kuljetusten osalta kuljetusetäisyys on oletettu olevan 18 km, mutta tietoa maamassojen sijoittamisesta ei ole, mikä on ristiriidassa Nurmijärven kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelman kanssa, jossa nimenomaan “maamassojen hallintaan ja niiden ilmastovaikutuksiin rakennushankkeissa tulisi kiinnittää huomiota jo suunnittelu- ja kaavoitusvaiheessa nykyistä enemmän.” (Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma, hyväksytty KH 2.6.2025)

On selvää, että toteutuessaan ilmastovaikutukset ovat mittavat ja että vaikutusten arviointi on ollut riittämätöntä myös kunnan itse asettamansa ympäristö- ja ilmasto-ohjelman valossa. Ilmastovaikutusten arvioinnin osalta asemakaava ei perustu alueidenkäyttölain 9 § mukaista kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin eikä kaava siten täytä alueidenkäyttölain 54 § mukaisia sisältövaatimuksia.

6.2.6 Meluselvitysten puutteet

Dieselgeneraattoreihin perustuviin varavoimajärjestelmiin ja jäähdytysjärjestelmiin liittyy ilmasto- ja lämpöpäästöjen lisäksi melupäästöjä. Meluselvityksen (Ramboll 9.6.2025) tavoitteena on ollut selvittää suunnitellun datakeskuksen aiheuttama melu ympäristössä sekä melun yhteisvaikutus tieliikenteen kanssa. Datakeskuksen konosalien oletetaan olevan ilmajäähdytteisiä, jossa jäähdytysilma otetaan sisään seinillä olevista aukotuksista, ja puhalletaan ulos katolla olevista poistoaukoista noin 2 metrin korkeudelta katon harjakorkeuden ollessa 25 metrin korkeudessa.

Melumallinnuksessa käytetyt lähtötiedot ovat olennaisesti muuttuneet. Selvityksen tekstin mukaan konesaleja arvioidaan olevan 15, selvityksen kuvien ja kaavan mukaan viisi. Meluselvityksen melun “päästötasot perustuvat vastaaventyypisen referenssilaitoksen tietoihin, skaalattuna sähkötehojen suhteessa (referenssilaitos 48 MW, Sudentulliin laskettu 26 MW per konesalirakennus)” (Ramboll 2025d, 5). Tällä

laskukaavalla ylletään max 390 MW tehoon, kun toimijan ilmoittama teho on 560 MW. Tehonlisäys on 170 MW, eli noin 44 %. Tämä lisäys vaikuttaa paitsi normaalikäytön ilmanjäähdytyksestä aiheutuvaan melutasoon päivä- ja yöaikaan sekä varageneraattoreiden käytöstä aiheutuvaan melutasoon niitä testattaessa että mahdollisen yhtäjaksoisen käytön aikana sähkökatkosten tai Flex Power -käytön aikana. Käytönaikaisten testausjaksojen melulaatua tulee käsitellä toistuvina lyhytaikaisina voimakkaan melun jaksoina, jotka tekevät alueen epäviihtyisäksi, vaikka ohjearvojen mukaiset keskiäänitasot alittuisivatkin. Näitä ei ole analysoitu meluselvityksessä siedettävyyden tason määrittelyn näkökulmasta.

Meluselvityksessä maaperä on mallinnettu akustisesti pehmeänä ($G=1$), paitsi asfaltoidut alueet sekä vesialueet kovina ($G=0$), mutta meluselvitysaineiston karttakuvista ei käy ilmi tulkinta näistä alueista. Selvityksen mukaan lähialueilla ei ole melulle erityisen herkkiä kohteita. Tämä ei pidä paikkansa: Melulle herkkät kohteet ovat kohteita, joissa melu on erityisen haitallista, esimerkiksi asuntoalue, koulu, sairaala tai virkistysalue sekä luonnonsuojelualueet. Tämän kaava-alueen (melu)vaikutuspiiriin sijoittuu asumista, virkistäytymiseen käytettyjä alueita, sekä jo merkittäviä että kiistanalaisia luonnonsuojelualueita (noro).

Alueen rakentaminen valmiiksi kestää useita vuosia - jopa vuosikymmenen ajan jos alue rakentuu vaiheittain, kuten lienee suunnitelmissa sähkön vaiheittaisen saannin vuoksi (Asemakaavaselostuksen, s. 67, mukaan sähköliityntäratkaisuun tarvittavat investoinnit tapahtuvat Fingridin mukaan vasta 2030-luvulla) . Rakentamisen aikaista tärinää, runkomelua, louhimista jne, ei voi tässä tapauksessa katsoa tilapäiseksi toiminnaksi, jota ei tulisi käsitellä osana asemakaavoituksen vaikutusarviointia.

Asemakaavaselostuksessa siteerataan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (14.12.2017): "Asemakaavaa laadittaessa huomioidaan alueen toiminnoista syntyvän melun hallinta sekä pyritään vähentämään Klaukkalan kehätien liikennemelun leviämisestä johtuvaa haittaa työpaikka-alueen takana olevalle haja-asutukselle." (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 43) Meluselvityksessä olevat kartat osoittavat, että kaavaratkaisun mukainen datakeskusrakentaminen ei vähennä Klaukkalan kehätien liikennemelun leviämisestä johtuvaa haittaa työpaikka-alueen takana olevalle haja-asutukselle, vaan lisää kokonaismelua. Kapeat suojaviheralueet ja alueen reuna-alueille osittain sijoitettavat maavallit, joissa ei säily suurikokoista puustoa, eivät toimi melua vaimentavasti. Kaavakarttojen ja määräysten mukaisten meluntorjuntakeinojen toimivuutta ei ole selvitetty, vaan selvitys toiminnasta aiheutuvasta melusta ja tontille toteutettavasta tarvittavasta melunsuojauksesta on ohjattu esitettäväksi rakentamisluvan yhteydessä. (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 43) Kaavoituksessa tulisi kuitenkin jo ennakoiden selvittää kaavan toteutumisedellytykset eikä siirtää edellytysten selvitystä prosessin myöhempisiin vaiheisiin.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä meluntorjunnasta (Ympäristöministeriö 2007) edellytetään muun muassa että: "Melua aiheuttavien toimintojen ja meluille herkkien kohteiden väliin jätetään riittävä etäisyys tai huolehditaan muuten meluntorjunnasta." "...pyritään vähentämään liikennetarvetta." "...huolehditaan siitä, että hiljaisia alueita säilyy luonnon virkistyskäytön ja matkailun tarpeisiin, ja että asutuksen lähellä on

riittävän hiljaisia lähivirkistykseen sopivia alueita.” ” Melua aiheuttavien ja melulle herkkien toimintojen väliin tulee suunnitteluvaiheessa jättää riittävä etäisyys. Ellei se ole mahdollista, tulee meluntorjunnasta huolehtia muilla keinoilla. Uusia asuinalueita ja muita melulle herkkiä toimintoja ei pidä sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa. Myöskään uusia melua aiheuttavia toimintoja ei tule sijoittaa alueille, jolla ne lisäisivät melulle altistumista.” Kaavaratkaisussa jäisi alueen itäpuolelle M-4-alue, jolla sijaitsee Klaukkalan osayleiskaavassa osoitettu sl-8/2 alueen osa, joka on luonnonsuojelullisesti erityisen arvokas, jäljempänä tässä valituksessa mainittu maakunnallisesti tärkeä ekologinen yhteys (kutistettuna ja katkaistuna) sekä ohjeellinen ulkoilureitti, joihin kaikkiin meluvaikutukset olisivat kielteiset, jopa niin, että ne menettävät merkityksensä.

Klaukkalan osayleiskaavan sl-8 merkinnän määräys tarkoittaa alueen osaa, ”joka on luonnonsuojelullisesti erityisen arvokas. (Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan selvityksissä havaitut lepakoiden tärkeät ruokailualueet ja siirtymäreitit.) Alue on luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisen eläinlajin (lepakko) tärkeä ruokailualue ja siirtymäreitti. Alue tulee säilyttää ja hoitaa sitä niin, että lepakoille suotuisa olosuhteet säilyvät. Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus, joka koskee kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttämistöitä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavia toimenpiteitä.” Osayleiskaavassa merkityn työpaikka-aluevarauksen laajennettua itään, ei ole selvää, missä määrin laajennusalue nakertaa sl-8 -aluetta. Asiaa ei ole käsitelty kaavamateriaaleissa. Lisäksi melu- ja lämpösaarekevaikutuksia lepakoiden siirtymäreitteihin ja ruokailualueisiin ei ole käsitelty, vaikka tutkimusten mukaan lepakot välttävät melualueita (ks. esim. tutkimusartikkeli *Global Ecology and Conservation* -lehdessä). Näitä ei myöskään ole käsitelty ELY-keskuksen myöntämässä suojelusta poikkeamisluvassa, joka käsittää Sudentullin alueen muita lepakkokohteita.

Kaavamateriaaleissa ei ole käsitelty kaavaratkaisun vaikutuksia ohjeelliseen ulkoilureittiin. Alue on nykyisellään suosittu lähivirkistysalue. Klaukkalan osayleiskaavan merkintä ja osayleiskaavan selostus tukee alueen ulkoilureitin toimivuuden vahvistamista: ”Keskeistä hyvän virkistys- ja ulkoilualueverkoston kannalta on laajempien ja toiminnallisesti järkevien ulkoilualuekokonaisuuksien sekä niiden välisten ulkoilureittiyhteyksien yhdistelmä. Ulkoilureittien tulisi jatkua katkeamattomina myös taajamien sisällä. Tämä parantaa virkistys- ja ulkoilualueiden saavutettavuutta.” (Klaukkalan osayleiskaavan selostus 2015, 30)

Meluselvitysten osalta ELY on todennut, että ”Meluselvityksiä laaditaan kaavoituksen lisäksi ainakin osana hankkeiden ympäristövaikutusten arviointeja (YVA), tie- ja ratasuunnitelmia sekä ympäristöluvanvaraisten laitosten lupahakemuksia ja valvontaa. Näistä selvityksistä tietävät lähinnä asianosaiset kussakin hankkeessa, joten tiedon saanti niistä on haastavaa.” (Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelussa, ELY 2013, 13-14) Tästäkään syystä meluselvitystä toiminnasta aiheutuvasta melusta ei voi käsitellä vasta rakentamisluvan yhteydessä.

Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelu -oppaan liitteessä 3 on lueteltu asioita, joiden tulee ilmetä asemakaavan meluselvityksestä (ELY 2013, 48). Sudentullin aluetta koskevasta meluselvityksestä puuttuu

- mahdollisten vaihtoehtojen vertailu.
- arvio kaavan mahdollisen vaiheittaisen toteutuksen vaikutuksista melutilanteeseen.
- tarkastelu sellaisista häiritseviksi koetuista meluvaikutuksista, joita ei voi kuvata nykyisiin ohjearvoihin verrattavilla tunnusluvuilla.
- tiedot melulle altistuvien asukkaiden määrästä ja määrän muutoksesta kaavoituksen vaikutuksesta, mikäli alueelle on ennestään melulle herkkää toimintaa.

Kaavapäätös on tehty perustuen riittämättömiin meluselvityksiin.

6.2.7 Suojeltava rakennus, Jussilan tila

Suojelukohteen osalta asemakaavapäätös ei perustu asianmukaiseen selvitykseen. Asiantuntijatahojen – kunnan toimeksiannosta rakennusinventoinnin laatinut taho sekä alueellinen vastuumuseo – selvitykset ja lausunnot on katsottu painoarvoltaan vähäisemmiksi kuin rakennusten korjattavuus- ja siirrettävyysselvityksen johtopäätelmät. Nurmijärven kunta ei ole käsitellyt asemakaavaselostuksessa rakennusinventoinnin esiin tuomia arvoja, jotka antavat perusteet rakennusten säilyttämiselle. Nurmijärven kunta katsoo ainoastaan, että alueen neljästä kiinteistöstä kolmella on sellaisia arvoja, että ne oli tarpeen inventoida, ei siis säilyttää, vaikka inventointi nimenomaisesti tuotti tietoa rakennusten kulttuurihistoriallisista arvoista. Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden käsittely ja kaavapäätös ovat selkeästi alueidenkäyttölain yleistä tavoitetta sekä pykälien 9 ja 54 vastaisia siitä huolimatta, että kohteet sijaitsevat työpaikka-alueeksi osayleiskaavassa määritetyllä alueella.

Oikeusvaikutteisessa Klaukkalan osayleiskaavassa rakennusperintöselvityksen kohteista Jussila on osoitettu merkinnällä sr-3. Kaavamääräyksen mukaan Jussilan tila on "Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus. Suojeltava rakennus. Rakennus tulee säilyttää siten, etteivät sen kulttuurihistorialliset arvot vaarannu. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavissa olevien rakenteiden ja materiaalien säilyttäminen. Rakennuksen julkisivun muuttaminen, kattomuodon, katteen tai sen väriytyksen muuttaminen, ulkoverhouksen rakennusaineen tai väriytyksen muuttaminen edellyttää rakennusjärjestyksen mukaista lupamenettelyä. Rakennus-, purkamis- tai toimenpidelupahakemuksesta on pyydettävä museoviranomaisten lausunto. Kohteen läheisyydessä rakentaminen on sovitettava kooltaan, mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan, väriykseltään, sijainniltaan, korkeusasemaltaan ja rakennustavaltaan arvokkaaseen rakennettuun kokonaisuuteen. Lisätietoja: Rakennuksen tai sen osan purkaminen edellyttää purkamisluvan hakemista. Purkulupahakemuksesta tulee pyytää lausunto museoviranomaiselta." (Klaukkalan osayleiskaava, kaavamääräykset 2015)

Osayleiskaavan selostuksen mukaan "alueita asemakaavoitettaessa on kunkin rakennuksen osalta selvitettävä tarkemmin suojelutarve, joka perustuu tarkempaan asemakaavan yhteydessä laadittuun selvitykseen." (Yleiskaavan selostus 2015, 78) Juuri tämän suojelutarpeen selvittämiseksi kunta teetti rakennusinventoinnin osana asemakaavoitusprosessia. Inventointi on valmistunut noin puoli vuotta ennen

poliittista päätöstä asemakaavan laatimisesta hankekaavana (KH 12./16.2.2024). Rakennusinventointi koskee kolmea kiinteistöä alueella. Inventointiselvityksen mukaan sitä "käytetään asemakaavoituksessa taustatietona rakennusten suojelumerkintöjä määriteltäessä". (Inventointi 2023, 2) Inventointiraportin mukaan Jussilan tilan päärakennus on arvotettu korkeimpaan luokkaan edustavuutensa, tyypillisyytensä ja alkuperäisyytensä perusteella. Muut Jussilan tilan rakennukset eli syytinki- ja työväenasunto, luhtiaitta, jalka-aitta sekä riihi, on arvotettu luokkaan kaksi. Inventoinnin mukaan pihapiiri tai lähiympäristö on vaalittava, tila on säilytettävä ryhmänsä edustajana. Se on rakennusaikansa hyvä edustaja, jolla on paikallishistoriallista sekä rakennushistoriallista merkitystä. Se on ikänsä, ympäristökokonaisuuden sekä maiseman kannalta tärkeä. Sillä on merkitystä lähiympäristöön avoimeen tilaan liittyvänä kohteena. Säilymisedellytyksistä rakennusinventoinnissa todetaan, että tila "edellyttää pikaista kuntotarkastusta ja korjaustoimenpiteitä". (Arkkitehtit:sto Lehto Peltonen Valkama Oy 12.5.2023) Rakennusinventointi osoittaa, että Jussilan tilan rakennuksilla on suojeluarvoa eivätkä ne ole sitä menettäneet huonokuntoisuudesta huolimatta. Jussilan tila on tunnistettu suojeltavaksi rakennusperintökohteeksi myös aikaisemmissa selvityksissä ja kirjallisissa lähteissä.

Nurmijärven kunnan toimeksiannosta Sustera Group Oy teki siirrettävyys- ja korjattavuusselvityksen (2024). Kunnan mukaan selvityksen "tarkoituksena oli saada selville, millaisin toimenpitein rakennukset olisivat korjattavissa, ja millaisia edellytyksiä niiden siirtämiselle olisi, mikäli niiden säilyttäminen osana uutta työpaikka-alueen rakennetta olisi haastavaa". (Vuorovaikutusraportti 24.2.2026, 27) Susteran nelihenkisen tiimin asiantuntija-alat olivat rakennusterveys, asbesti-/haitta-ainetutkimus, sisäilma-asiat sekä rakennesuunnittelu. Selvityksen laatijoiden tiimissä ei ole ollut rakennushistoriaselvittäjiä, perinnerakennusten ja perinnerakennusten restauroinnin asiantuntijoita. Tämä voi olla merkittävästi rakennusten kunnosta ja korjattavuudesta tehtävään päätelmään vaikuttanut tekijä. Susteran selvitys ei ole vauriokartoitus eikä esittele ja erittele korjaamisen vaihtoehtoja, vaan rajoittuu korjattavuuteen karkealla kyllä-ei akselilla. Päätelmä siitä, että säilyttämisedellytykset olisivat huonot, perustuu siis suppeaan selvitykseen asiantuntijoiden toimesta, joiden osaaminen kohdistuu selkeästi uudempien rakennusten ominaisuuksiin. Alueellinen vastuumuseo ei ole ottanut kantaa korjattavuusselvityksen laatuun, minkä vuoksi kunta on olettanut selvityksen "täyttävän laissakin määritellyn riittävän tason". Lisäksi kunta kertoo, että "selvitysten valmistuttua niiden riittävyys on käyty läpi myös ELY:n kulttuuriympäristöasiantuntijan kanssa." (Vuorovaikutusraportti 24.2.2026, 27)

Nurmijärven Luonto ry pyysi perinnerakennuksen asiantuntija-ammattilaistahoilta vapaaehtoisia arvioita siitä, antaako Susteran selvitys riittävät tiedot erityisesti selvitykselle asetetusta ensimmäisestä tavoitteesta antaa lähtötiedot toimenpiteistä, joilla rakennukset olisivat korjattavissa (Liite 6). Ahvenniemen restaurointi Oy kiteyttää päätelmänsä: "Rakennusten korjaaminen paikoillaan tai rakennusten siirtäminen on mahdollista." (Liite 7: Ahvenniemen restaurointi Oy 9.3.2026) ja rakennuskonservaattori Mikko Laurikainen lausuu: "Selosteessa on lueteltu suurimmat vauriot. Korjattavuudesta ei selosteessa puhuta mitään. Selosteen kuvista päätellen kaikki rakennukset ovat korjattavissa." (Liite 8: Laurikainen 17.3.2026)

Nurmijärven Luonto ry korostaa, että kenelläkään yhdistyksen hallituksen tai asian hoitamiseen osallistuneilla jäsenillä ei ole mitään yhteyksiä näihin tahoihin, ja että nämä tahot eivät ole saaneet pyydetystä arviosta korvausta missään muodossa.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto 10.4.2024 (jota kunta ei ollut huomionut OAS-vaiheessa) asemakaavaluonnokseen kiteyttää tilan suojeluarvon: “Jussilan tila on rakennusperintöselvityksen mukaan metsäkyläläinen alkutalo 1700-1800-luvulta. Jussilan rakennuskanta on selvityksen mukaan vanhaa ja perinteistä ja useat pihapiirin rakennukset ovat säilyneet. Rakennus on arvotettu [rakennusperintö]selvityksen korkeimpaan luokkaan. Jussilan tila on luokiteltu rakennusaikansa sekä -tyyppinsä hyväksi edustajaksi ja sen on todettu olevan sekä ympäristökokonaisuuden että maiseman kannalta tärkeä.” Myöhemmissä lausunnoissaan vastuumuseo toistaa sekä Jussilan tilan että alueen maisemallisen arvon: “Kuten Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on jo aiemmissa lausunnoissaankin todennut, on erittäin valitettavaa, että alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia esitetään purettavaksi kaavahankkeen takia. Museon näkökulmasta myös Nurmijärvelle ominaisten peltoalueiden häviäminen heikentää ympäristön kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo toteaa, että suunniteltu hanke hävittää toteutuessaan alueen kulttuurihistoriallisia, maisemallisia sekä rakennetun ympäristön arvoja.” (Vastuumuseon lausunto 13.11.2025) Vastineessaan kunta tukeutuu Sustera Groupin selvitykseen Jussilan tilan kuntoa koskien eikä katso mahdolliseksi tilan suojelua. Lisäksi kunta perustelee tilan purkamista mm. tulevan toimijan maanmuokkaustarpeilla ja massiivisen rakentamisen tarpeilla: “Laajamittaisen työpaikka alueen toteuttaminen alueelle, jossa joudutaan tekemään myös maaston muokkausta ja -tasausta, ei mahdollistaisi maaston korkotasojen säilyttämistä tilan päärakennuksen ja pihapiirin ympärillä. Sudentullin työpaikka-alueen miljöö muuttuu maankäytön muutoksen myötä voimakkaasti, joten vaikka nykyiset rakennukset olisi mahdollista säilyttää alueella, niin kulttuuriympäristö ei säilyisi kokonaisuutena. Arvojen osalta kyseessä on rakennusten ja maiseman yhdessä muodostama kokonaisuus ja siihen kohdistuvasta muutoksesta on päätetty osayleiskaavavaiheessa.” (Vuorovaikutusraportti 24.2.2026, 27) Kunnan tulkinta herättää kysymyksen puolueettomuusperiaatteesta (HL 6§), sillä Klaukkalan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset nimenomaisesti ohjaavat asemakaavoituksessa tarkennettavat maankäytön ja rakentamisen reunaehdot, joilla suojeltavan kokonaisuuden lähistöllä voi rakentaa. Myös Uudenmaan ELY-keskus on huomauttanut lausunnossaan 21.11.2024 mittavan rakentamisen sallimisen olevan ristiriidassa osayleiskaavamääräyksen kanssa Jussilan tilan ympäristössä: “Tältä osin esitetty asemakaavaratkaisu on ristiriidassa voimassa olevan osayleiskaavan kanssa.” (ibid. 15)

On olennaista tuoda esiin myös Jussilan tilan omistaja. Nurmijärven kunta osti Jussilan tilan 1980-luvun puolivälin tietämissä ja vuokrasi sitä vuoteen 2012 saakka, jonka jälkeen tila on ollut tyhjiillään. Klaukkalan osayleiskaavan mukainen määräys säilyttää rakennus siten, etteivät sen kulttuurihistorialliset arvot vaarannu, on siis ollut kunnan vastuulla jo Klaukkalan osayleiskaavaa laadittaessa vuosina 2000-2015. Kunnossapidon laiminlyönti ei ole rakennussuojelun kumoamisperuste. Suojeltavan

rakennuksen kunnossapidon laiminlyönnissä voi olla kyse rakennussuojelurikoksesta (Rikoslaki 48:6).

Suunnittelualueella sijaitsee neljä kiinteistöä, joista rakennusinventoinnin mukaan kolmen (Jussila, Tyynelä ja Koivurinne) rakennuksilla on todettu olevan kulttuurihistoriallisia arvoja. Tyynelän (navetta-ateljee arvoluokka 2), jossa sijaitsee kuvanveistäjä Toivo Jaatisen ateljee-navetta, kunto ja säilymisedellytykset on rakennusinventoinnissa luokiteltu hyväksi. Koivurinteen tilan (päärakennus arvoluokka 2) säilymisedellytyksiä ei ole arvioitu inventoinnissa, mutta jatkuvasti asuttuna kohteena sen kunto on asumiskäyttöön oletettavasti hyvä. Inventoinnissa Koivurinne on arvotettu maiseman kannalta tärkeäksi ja avoimeen tilaan liittyväksi. (Arkkitehtit:sto Lehto Peltonen Valkama 2023) Alueellinen vastuumuseo on lausunut myös näistä rakennuksista säilyttävästi: ”Keski-Uudenmaan vastuumuseo kuitenkin katsoo, että suunnittelualueen rakennukset pihapiireineen muodostavat ympäröivien peltojen kanssa kulttuuriympäristön kokonaisuuden, kuten kaavaselostuksessakin todetaan. Myös Nurmijärven rakennusperintöselvityksen mukaan kulttuurimaiseman runko, perinteinen kylä- ja peltomaisema on edelleen säilynyt Nurmijärvellä ja museon näkökulmasta sitä tulee edelleenkin vaalia.” Nurmijärven kunta tukeutuu Klaukkalan osayleiskaavan yhteydessä laadittuun maisemaselvitykseen tulkitessaan kulttuuriympäristökokonaisuuden arvon tavanomaiseksi, jota ei tule vaalia. (Vuorovaikutusraportti 2026, 20)

Nurmijärven kunta on asemakaavaratkaisussaan päättänyt olla jatkamatta Jussilan tilan suojelumääräystä eikä se ole käsitellyt Tyynelän ja Koivurinteen suojelutarvetta rakennusinventoinnin tuottaman selvityksen ja alueellisen vastuumuseon lausuntojen pohjalta. Jussilan tilan suojelun lopettaminen perustuu ennen kaikkea tulkintaan rakennusten huonosta kunnosta, mikä ei kuitenkaan ole kahden perinnerakentamisen asiantuntijan arvio. Nurmijärven kunta vaikuttaakin pyrkivän vastaamaan hankekaavoituskumppanin tarpeisiin täysimääräisesti, mistä aiheutuu se, etteivät laaditussa asemakaavaratkaisussa alueen kulttuuriperintöarvot säily.

Kunta voi kaavoitusmonopolinsa nojalla laatia haluamansa sisältöisiä kaavoja, mikä tarkoittaa, että kunta ei ole velvollinen tekemään hakijan kannalta edullista tai tämän toivoman sisältöistä kaavapäätöstä. Kumppanikaavoitusmallilla toteutuneessa Sudentullin asemakaavaratkaisussa näyttää käyneen niin, että datakeskustoimijan ja toimijan edustajan, Fortum Power and Heatin, tarpeet on asetettu etusijalle, minkä seurauksena asemakaavan sisältövaatimusten yksiselitteinen kielto hävittää rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön arvoja, ei toteudu (AKL 54 §). Vaikka ympäristönsuojelulakia sovelletaan teollisuuden päästöihin, rikkoisi kaavan mukainen toteutus myös ympäristönsuojelulain 5 §:n 2 momentin kohtien d ja e ja 2 luvun 11 §:n henkeä. Lisäksi selvittämisvelvollisuus on ollut puutteellista hallintolain 31 § ja alueidenkäyttölain 9 § mukaisina.

6.3. Ekologisen käytävän kaventuminen merkitsee erityisen luonnonolosuhteen huonontumista

Sudentullin alue sisältyy Klaukkalan ekologisista yhteyksistä tehtyyn selvitykseen (Enviro 2014). Tämän työn selvitysalueen itä–koillisrajan läheisyyteen on merkitty maakunnallisesti tärkeä pohjois–eteläsuuntainen yhteys Sudentullinmäen kautta.

Klaukkalan osayleiskaavaan ekologinen käytävä on merkattu Klaukkalan kehätien pohjoispuolelle tielinjausta seuraten siten, että se katkeaa t-risteykseen Kirkkotien jälkeen Sudentullin asemakaavoitetun alueen itäpuolella ohjaten käytävän jatkumaan etelään ja pohjoiseen, etelässä kehätien muodostaessa kulkuesteen.

Klaukkalan ekologiset yhteydet selvityksen mukaan leveyteen vaikuttavat mm. metsän ja maaston ominaisuudet, vesistöt sekä alueen sijainti luonnon ydinalueisiin, asutukseen ja muuhun maankäyttöön (teollisuus, yhdyskuntateknisen huollon alueet, liikenneväylät, virkistysalueet ja -reitit ym.) nähden. Itä-Uudenmaan ekologista verkostoa tarkasteltaessa maakunnallisesti tärkeän metsäisen yhteyden vähimmäisleveytenä pidettiin 500–1000 metriä, joka mahdollistaa esimerkiksi hirvieläinten ja suurpetojen liikkumisen (Väre 2009). Taajaman sisällä ekologinen yhteys voi olla kapeampi, sillä taajamien liepeillä liikkuvat lajit eivät tarvitse kulkureiteikseen niin leveitä alueita kuin aremmat eläinlajit. Toimivan maakunnallisesti tärkeän yhteyden vähimmäisleveytenä taajamassa on pidetty 250–300 metriä. Yhteys voi olosuhteista riippuen olla kapeampikin, mutta kapeampi kohta ei saisi olla leveyttään pidempi (Väre & Rekola 2007, Väre 2009). Ulkoilureitit ja hiihtoladut eivät häiritse ekologisten yhteyksien toimintaa, kunhan rakentamaton alue on niin leveä, että eläimet voivat liikkua siellä ulkoilureitillä kulkevista ihmisistä häiriintymättä. Metsäalueilla tämä toteutuu silloin kun alueen leveys on vähintään 300 metriä.” (Enviro 2014, 3)

Osayleiskaavan yleisissä määräyksissä muita kuin asuinalueita koskevissa asemakaavoissa “aluevaraukseen sisältyvät lisäksi mm. [...] virkistysalueet, puistot, suojelualueet ja ekologiset yhteydet. Laajojen uusien aluekokonaisuuksien asemakaavasunnittelu edellyttää, että alueelle laaditaan ensin koko aluetta koskeva kaavarunko, jossa ratkaistaan mm. koko alueen (...) mahdolliset suojelukysymykset mukaan lukien ekologiset yhteydet.” (Klaukkalan osayleiskaavan määräykset 2015, 10) Osayleiskaavaselostuksen mukaan “Taajaman koillispuolella oleva Luhtajoen pohjoispuolinen leveä metsäkannas toimii eläinten tärkeänä kulkureittinä. Sen merkitys on todennäköisesti kasvanut Hämeenlinnan moottoritien rakentamisen jälkeen, sillä moottoritie muodostaa eläimille merkittävän kulkuesteen.” Kaavaselostuksessa tunnistetaan ekologisen yhteyden heikkeneminen: “Kaavan ja ohikulkutien tuomat muutokset katkaisevat tai heikentävät merkittävästi Klaukkalan koillispuolista ekologista yhteyttä. [...] kaavaan on merkitty ekologinen yhteys ohikulkutien pohjoispuolelle osoittamaan metsäalueen tärkeyttä osana ekologista verkostoa. Ekologiset yhteydet tulee ottaa huomioon ohikulkutien tiesuunnitelmaa sekä alueiden asemakaavoja laadittaessa. (Osayleiskaavan selostus 2015, 90-91)

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus lausui kaavaluonnoksesta, että ekologisen yhteyden toimivuus tulee varmistaa tarpeeksi leveänä, monimuotoisena ja yhteneväisenä metsäisenä kaistaleena. Jussilan tilan ja Kirkkotien välinen osuus on lähinnä kapea metsäautotie, joka ei ole estänyt ekologisen yhteyden toimivuutta. Tien muuttamisella datakeskuksen varatieksi on odotettavissa negatiivinen vaikutus ekologisen yhteyden toimivuuteen. (Vuorovaikutusraportti 2026, 17)

Kunta on varannut ekologiselle yhteydelle minimissään 100 metrin leveyden asemakaavoitetun alueen itäpuolelta. Ekologisen yhteyden on tarkoitus toteutua

lisäksi yksityisessä omistuksessa olevan metsätalousalueen turvin. Yhteyden katkaisee Kirkkotieltä teollisuuskortteliin johtava varatie ja sitä kaventaa entisestään rakennuspaikkojen aitaaminen, joka kaavamääräyksen mukaan on sallittua. Metalliverkkoaidan sijainti on piirretty noin metrin etäisyydelle tontin rajasta sisäänpäin ja sen korkeus on 2500 mm. Ekologisen yhteyden puolella tällaisia verkkoaitoja on kaksi. Poikkileikkauksessa A-A metalliaidasta kaava-alueen rajaan ulottuva suojaviheralue näyttää olevan vain noin 40 metriä. (Asemakaavaselostus 24.2.2026, 93)

Yksityinen maanomistaja on hakenut kunnalta sijoittamislupaa 1-kerroksiselle 600 k-m² suuruiselle teollisuushallille tontille, joka sijaitsee Klaukkalan kehätien pohjoispuolella Metsäkyläntien risteyksen länsipuolella M-5 alueella. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristönsuojelu lausui asiasta seuraavasti: ”Suunnitellun rakennuspaikan läpi kulkee merkittävä viheryhteystarve, jonka toimivuutta ei saa heikentää. Viheryhteystarve tulee säilyttää riittävän leveänä ja sen jatkuvuus tulee turvata. Suunnittelualue sijoittuu Klaukkalan osayleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle M-5. Kaavamääräyksissä mainitaan erikseen, ettei hajarakentaminen saa vaikeuttaa viheryhteystarpeiden säilymistä. Viheryhteystarpeesta on määrätty, että alueita pääkäyttötarkoituksen mukaan suunniteltaessa ja käytettäessä tulee turvata ekologisen käytävän riittävä leveys ja jatkuvuus. Sitä tässä hakemuksessa ei ole huomioitu, vaan rakennushanke katkaisisi merkittävän etelä-pohjoissuuntaisen viheryhteystarpeen ja aiheuttaisi eliöstölle etenemisesteen.” (Maankäyttölautakunta 28.10.2025 § 27 Sijoittamislupa Metsäkyläntiellä teollisuushallin rakentamiseksi) Klaukkalan osayleiskaavan M-5-alueita ja M-4-alueita koskee sama määräys, jonka mukaan ”hajarakentaminen ei saa vaikeuttaa viheryhteystarpeiden säilymistä”. Sijoittamisluvan epäämisen perusteluissa on todettu, että ”Rakennuspaikan kautta on osoitettu sekä pohjois-eteläsuuntainen että itä- länsisuuntainen viheryhteystarve. [...] Klaukkalan osayleiskaavan kaavamääräyksen mukaan alueen hajarakentaminen ei saa vaikeuttaa viheryhteystarpeiden säilymistä, vaan tulisi merkittävälle maakunnalliselle viheryhteydelle jättää 200 metriä vähintään. Nyt eläimet pääsevät liikkumaan ohikulkutien pohjoispuolella, josta ei ole riittävää yhteyttä tien eteläpuolelle. Noin 100-150 metriä leveä ohikulkutien pohjoispuolelle johtava metsäyhteys on osoitettu kaavassa. Nykyistä leveämpi Klaukkalan ohikulkutien pohjoispuolelle johtava viheryhteys olisi tarpeen ekologisten yhteyksien säilyttämiseksi. Tässä hankkeessa viheryhteystarpeiden säilyminen ei toteutuisi, koska se katkaisisi merkittävän itä-länsisuuntaisen viheryhteystarpeen. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ei myöskään puolla hanketta. Näin ollen voidaan katsoa, että haetulle rakentamiselle ei ole olemassa rakentamislain 45 §:n ja 46 §:n tarkoittamia edellytyksiä.” (ibid.)

Tämä tuore maankäyttölautakunnan sijoittamisluvan epääminen rinnastuu ekologisen yhteyden osalta ekologisen yhteyden turvaamiseen Sudentullin asemakaavan kohdalla. Klaukkalan osayleiskaavassa rajattu TP/kem -alueita on laajennettu itään 23,8 ha M-4 alueelle, joka entisestään kaventaa alueelle merkittyä ekologista yhteyttä. Asemakaavaratkaisu sallii sellainen ekologisen yhteyden kapenemisen, jonka kunta on M-5 suunnittelutarvealueen sijoittamislupapäätöksessä katsonut luvan epäämisen perusteeksi. Maankäyttölautakunnan päätös koskee saman maakunnallisesti merkittävän ekologisen yhteyden jatkuvuutta.

Suomen perustuslain 6 §:stä ilmenevää yhdenvertaisuusperiaatetta on sovellettava myös alueidenkäyttölain mukaisessa kaavoituksessa. Maakunnallisesti merkittävän ekologisen yhteyden kysymyksessä maanomistajien yhdenvertaiselle kohtelulle annettava suuri painoarvo. Tämä ei toteudu sijoittamislupaa hakeneen ja hankekaavakumppanin välisessä yhdenvertaisuusvertailussa.

Asemakaavaratkaisu mahdollistaa merkittävän heikennyksen ekologiseen yhteyden toimivuudelle ja heikennys on kohtuuton. Heikennys ei ole perusteltavissa eikä linjassa osayleiskaavan määräysten kanssa: "Laajojen uusien aluekokonaisuuksien asemakaavasunnittelu edellyttää, että alueelle laaditaan ensin koko aluetta koskeva kaavarunko, jossa ratkaistaan mm. koko alueen palvelu- ja liikenneverkko, hulevesien hallinta ja mahdolliset suojelukysymykset mukaan lukien ekologiset yhteydet." (Klaukkalan osayleiskaava, määräykset 2015, 10)

Määrätty noin 100 metrin leveys on riittämätön. Kyseessä on maakunnallinen yhteys, jonka leveyden tulisi taajama-alueen ulkopuolella, jollaiseksi tämä alue on luokiteltu, olla minimissään 500 metriä. Ekologinen yhteys muodostaa ympäristönsuojelulaissa tarkoitetun erityisen luonnonolosuhteen, joka mahdollistaa lajien leviämisen luonnon ydinalueelta toiselle. Kaavoitettu teollisuusalue levittäytyy ekologisen yhteyden alueelle tätä yhteyttä kaventaen. Lisäksi korvaavan ajoyhteyden tekeminen katkaisee ekologisen yhteyden, mikä merkitsisi ympäristönsuojelulaissa kiellettyä erityisen luonnonolosuhteen huonontumista lain 49 § kohdan 4 mukaisesti.

6.4. Menettelyvirhe: Kaavoituskatsausten virheellisyydet ja tiedotuksen puutteet

Kaavoitusprosessiin liittyvä kunnan tiedottamisvelvollisuus ei ole toteutunut kaikin osin. Tiedotus on sisältänyt virheitä ja kaavoituskumppania suosivia sisältövalintoja. Alueidenkäyttölaki korostaa kaavoituksen vuorovaikutusta ja avoimuutta ja tiedottamisen on oltava riittävää kaavan merkitykseen nähden. Tältä osin tulee harkittavaksi menettelytapavirhe.

Kaavoituskatsaukset

AKL § 7 mukaan "kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (kaavoituskatsaus). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen." Nurmijärven kunta on tiedottanut kuntalaisia kaavoituskatsauksissa harhaanjohtavasti. Virheet ovat olleet merkittäviä ja vaikuttaneet kuntalaisten tiedonsaantiin tai osallistumismahdollisuuksiin kaavaprosessissa.

Ensimmäinen kaavoituskatsaus, jossa Sudentullin työpaikka-alue mainitaan on vuodelta 2023. Sen mukaan: "Klaukkalan ohikulkutien läheisyyteen suunnitellaan uusi työpaikka-alue. Alue on Klaukkalan osayleiskaavassa osoitettu työpaikka-alueeksi. Tavoitteena on saada asemakaavaluonnos nähtäville talvella 2023/24." (Kaavoituskatsaus 2023, 10) Alustavia valmisteluja alueen kaavoittamiseksi kumppanuuskaavoitusmallilla on oletettavasti jo ollut huomioiden

se, että kunnanhallitus päätti hankekaavoitus sopimuksesta kokouksessaan helmikuussa 2024.

Kaavoituskatsauksessa 2024 (22.4.2024) kirjoitetaan, että "Kaikessa tekemisessä tavoitellaan hyvää ympäristöä, vaalitaan kunnan elinvoimaisuutta ja omaleimaisuutta sekä kulttuuriperintöä." [...] "3-351 Sudentullin työpaikka-alue. Klaukkalan pohjoisosassa sijaitsevalle Sudentullin alueelle suunnitellaan uusi, laajamittainen työpaikka-alue. Alue sijoittuu Klaukkalan kehätien varrelle, mikä on liikenteellisesti sopiva ja houkutteleva paikka erilaisille työpaikkatoiminnoille. Asemakaava on Klaukkalan osayleiskaavan mukainen. Tavoitteena on asettaa asemakaavaluonnos nähtäville syksyllä 2025." Katsauksessa ei mainita hankekaavoitusmallia eikä tavoitetta laatia kaavaa vain yhdelle toimijalle datakeskusta varten. Lisäksi luonnoksen nähtäville asettamisen ajankohta on kerrottu virheellisesti tapahtuvaksi vuotta myöhemmin, syksyllä 2025. Luonnos tuli nähtäville lokakuussa 2024. Se, että luonnosvaihe tapahtui vuoden aikaisemmin kuin ilmoitettiin, on tullut monelle kuntalaiselle yllätyksenä.

Kaavoituskatsaus 2025 on julkaistu netissä todennäköisesti helmikuussa 2025. Sen mukaan edelleen "Kaikessa tekemisessä tavoitellaan hyvää ympäristöä, vaalitaan kunnan elinvoimaisuutta ja omaleimaisuutta sekä kulttuuriperintöä." Nyt kerrotaan, että "Alueelle on tarkoitus sijoittaa datakeskus ja mahdollisesti myös muita sinne soveltuvia tuotanto- ja toimitiloja. [...] Tavoitteena on asettaa asemakaavaehdotus nähtäville keväällä 2025." Kaavoituksen aikataulu oli oikein. Edelleenkin ei kerrottu kaavoituksen laatimisesta hankekaavoituksena.

Kaavoituskatsauksessa 2026, joka on julkaistu netissä huhtikuun 2026 aikana, toistetaan edellisen vuoden tekstit, joiden lisäksi kerrotaan, että "Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 18.3.2026. Kaava kuulutetaan voimaan maaliskuun vaihteessa." Voimaantulokuulutus edellyttää hyväksymispäätöksen lainvoimaisuutta, eli valitusajan päättymistä ilman, että valituksia on jätetty tai että valitukset on ratkaistu.

Asukastilaisuudet ja kuntalaisvaikuttaminen

Nurmijärven kunta on järjestänyt kaavoitusprosessiin kuuluvat kolme yleisötilaisuutta ja näiden lisäksi tilaisuuden (23.2.2026), jossa tuleva datakeskustoimija DayOne esittäytyi ja Nurmijärven Sähkö, Fortum ja Fingrid yhdessä vastasivat yleisesti sähköön liittyviin kysymyksiin.

Kaavahanketta esittelevissä kunnan yleisötilaisuuksissa ovat hanketta esitelleet kaavoituksesta vastaavat kunnan virkamiehet sekä tilaisuuksien keston nähden noin kolmasosan puheajalla Fortum Power and Heat Oy:n edustajat hanketta markkinoiden. Muiden selvitysnäkökulmien käsittely on jäänyt ohueksi eikä muita asiantuntijoita ole ollut esittelemässä kaava-alueen vaikutuksia. Tältä osin yleisötilaisuuksien agenda on jäänyt yksipuoliseksi ja yleinen tarkoitus hanketta lobbaavaksi. Asiantuntemuksen monipuolisuus ei ole toteutunut. Tähän vaikuttanee se, että kunta ei ole voinut "tehdä vaihtoehtotarkasteluita sen jälkeen, kun suunnitteluvaraus on solmittu" (Kaavoituspäällikkö Christa Toivola 24.10.2025,

suullinen tiedonanto). Tosiasiallisesti kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet ovat olleet näennäiset koko kaavoitusprosessin ajan, mikä on Kuntalain 22 § vastaista. Alueen asemakaavoitusta on ohjannut määräävästi kunnanhallituksen hyväksymä suunnitteluvarausopimus. Päätöksentekoa sopimuksesta ei ole edeltänyt asukkaiden mielipiteiden kartoittaminen ennen päätöksentekoa, mikä on yksi kuntalain 22 § neuvoista erityisesti edistää kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista. Tämä ennakoiva osallistaminen olisi ollut asiallista ottaen huomioon työpaikka-alueen kaavoituksen tavoitteiden tarkentumisen ja merkittävän muutoksen massiiviseksi datakeskusteollisuusalueeksi.

Avoimen tiedotuksen puuttuminen poikkeamisesta lepakoiden suojelusta Kaavaselostuksen mukaan "Uudenmaan ELY-keskus on 18.3.2025 myöntänyt Nurmijärven kunnalle luvan poiketa luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaisesta lepakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevasta hävittämis- ja heikentämiskiellosta. Poikkeusluvasta ei tullut valituksia. Lupa koskee viiden rakennuksen purkamista Sudentullin asemakaava-alueelta, ja lupa on voimassa vuoden 2029 loppuun saakka." (Kaavaselostus 2026, 35) Kiinnitämme huomiota siihen, että poikkeusluvasta ei tullut valituksia sen seurauksena, että kunta ei tiedottanut poikkeamisen hakemisen ajankohdasta eikä luvan myöntämisestä missään asiakirjassa, josta kuntalaiset olisivat voineet saada siitä tietoa valitusajan puitteissa. Poikkeamislupahakemusta ja lupapäätöstä ei ole käsitelty tai tuotu tiedoksi julkisena liitetiedostona edes maankäyttölautakuntaan, jonka pöytäkirjoista valveutunut kuntalainen olisi voinut saada ajantasaista tietoa päätöksen hakemisesta ja saapumisesta. Sudentullin asemakaava-aineiston verkkosivulle päätös on lisätty vasta noin puoli vuotta päätöksen tultua, kaavaehdotusvaiheessa, eli kauan valitusajan päättymisen jälkeen.

Päätös tai hakemus ei ole ollut kunnan ilmoitustaululla yleistiedoksi antona, relevantin lautakunnan, valtuuston tai kunnanhallituksen kokouspöytäkirjojen liitetiedostona aikavälillä marraskuu 2024- marraskuu 2025. Tosiasiallisesti kunnan asukkaat eivät ole voineet valvoa viranomaispäätöksen laillisuutta, kun tietoa poikkeamisluvan hakemisesta tai päätöksen saapumisesta ei ole ollut saatavilla. On kohtuutonta olettaa, että kuntalaiset seuraisivat ELY-keskuksen julkaisemia päätöksiä, jotka ovat näkyvillä vain valitusajan 30 vrk, jos kuntalaiset eivät edes tiedä, milloin ELY-keskuksen käsittelyssä voisi olla kuntalaisten kannalta olennaisia asioita. Vaikka ELY-keskuksen päätös tosiaan kuuluu niihin päätöksiin, joissa kunnalla ei ole tiedotusvelvollisuutta, niin kuntalain 29 §:n 1 kohdan mukaan avoin tiedotus olisi ollut suotavaa: "Kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa." Päätöksestä tiedottamatta jättämiselle ei ole lakiin perustuvaa syytä. Sen sijaan kuntalaisten oikeusturvan edellytys on, että päätökset annetaan kuntalain ja julkisuuslain mukaisesti tiedoksi oikea-aikaisesti. Perustuslain 12.2 §:n mukaan viranomaisen asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu.

6.5. Ylemmätasoisten kaavojen noudattaminen

Alueella on voimassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava vuodelta 2014, jota päivitettiin vuonna 2016. Maakuntakaavan merkinnän mukaan "alue varataan ensisijaisesti työpaikkarakentamiseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueelle ei tule osoittaa merkittävää määrää uutta asumista. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava ympäristöönsä tavalla, joka turvaa ympäristö- ja luontoarvot sekä ottaa huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota hulevesien hallintaan ja varauduttava sään ääri-ilmiöihin." (Uudenmaan liitto 2014, 11)

Maakuntakaava on sittemmin uudistettu kahdesti. Uudemmissa maakuntakaavoissa alueen työpaikka-alueen reservimerkintä on poistettu, ja alue on niin kutsuttua valkoista aluetta, jonka kaavoittamista ohjaavat yleiset suunnittelumääräykset.

Uudenmaan vaihemaakuntakaavassa (24.5.2017), "Alue, jolle maakuntakaavakartalla ei ole osoitettu erityistä käyttötarkoitusta, on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien sivuelinkeinojen käyttöön. [...] Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvitettävä ja otettava huomioon maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet, sekä maa- ja metsätaloudellisesti, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät pelto-, metsä ja muut luontoalueet ja vältettävä niiden tarpeetonta pirstomista." (Uudenmaan liitto 2017, 3)

Uusimaa 2050 maakuntakaava sai lainvoiman vuonna 2023. Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Uusimaa-kaavan vuonna 2020 ja Korkein hallinto-oikeus vuonna 2023. Valkoista aluetta koskee yleiset suunnittelumääräykset, jossa mm. ympäristön voimavaroista ja vetovoimasta todetaan, että "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset. Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämistä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla." (Uudenmaan liitto 2023, ei sivunumeroa) Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke rajautuu asemakaava-alueen eteläpuolella kulkevan kehätien eteläpuolelle.

Asemakaavaratkaisu sisältövaatimuksineen on osittain ristiriitainen sekä oikeusvaikutteisen Klaukkalan osayleiskaavan määräysten ja suunnitteluohjeiden kanssa että maakuntakaavamääräysten kanssa riippumatta siitä, nojataan asemakaavaratkaisussa Klaukkalan osayleiskaavan laatimisen aikaan lainvoimaiseen maakuntakaavaan tai sen jälkeen voimaan tulleisiin maakuntakaavoihin. Nurmijärven kunta on toistuvasti viitannut kaava-aineistoissa uusimpaan maakuntakaavaan Uusimaa 2050 ja sen osoittamiin suunnittelumääräyksiin. Sudentullin asemakaavaselostuksessa ei viitata lainkaan aikaisempiin maakuntakaavoihin. Tämä aiheuttaa huomattavaa epäselvyyttä siitä, mitä ylemmän tasoiset kaavat tosiasiallisesti mahdollistavat toteutettavaksi alemmantasoisissa kaavoissa. Sudentullin asemakaava perustuu mahdollisuuteen laatia alueelle työpaikka-aluekaava - nyt teollisuusaluekaava -, vuoden 2014 vaihemaakuntakaavan perusteella ja siitä johdetulla Klaukkalan osayleiskaavan perusteella. Uusimaa 2050 -maakuntakaava, johon asemakaava-aineistoissa viitataan, suunnittelumääräykset eivät teollisuusaluekaavaa mahdollistaisi.

7. Haitallisen ennakkotapauksen riski

Sudentullin asemakaava mahdollistaa 560 MW datakeskuksen sijoittamisen. Toteutuessaan se olisi toistaiseksi Suomen suurin. Jos tällaisen hankekaavan valmistelussa sallitaan tässä valituksessa osoittamamme puutteet selvityksissä sekä vaikutusarvioinneissa ja hyväksytään kumppanuuskaavan tavoitteiden toteutusta rajoittavien asiantuntijalausuntojen sivuuttaminen, se luo kunnalliseen kaavoituskäytäntöön haitallisen tapausesimerkin.

Kaavaa koskeva päätös on perustunut puutteellisiin ja virheellisiin selvityksiin ja sen takia päätös tulee kumota. On tärkeää, että kokoluokaltaan huomattavan datakeskushankkeen vaikutukset on arvioitu riittävästi ja kattavalla tavalla. Hanketta koskevalla päätöksenteolla on kerrannaisvaikutuksia myös muihin hankkeisiin, joita on valmisteltavana Suomessa huomattava määrä.

Tämän vuoksi pyydämme hallinto-oikeutta ottamaan ennakkotapauksen vaaran huomioon ja kumoamaan Sudentullin asemakaavan lainvastaisuuden vuoksi, jotta kuntien kaavoitusprosesseissa varmistetaan jatkossakin riittävät riippumattomat selvitykset ja johtopäätösten tekemisen objektiivisuus myös kumppanuuskaavoitusprosesseissa.

Allekirjoitukset

Nurmijärvellä 3.5.2026

██████████, puheenjohtaja, Nurmijärven Luonto ry

██████████, varapuheenjohtaja, Nurmijärven Luonto ry

Liitetiedostot

Liite 1: Valituksenalainen päätös

Nurmijärven kunta, Kunnanvaltuusto, Pöytäkirjanote 18.3.2026. 3-351 Sudentullin työpaikka-alue, asemakaava, hyväksyminen

Liite 2a: Nurmijärven kunta, Kunnanhallitus, Pöytäkirja 12.02.2024

Liite 2b: Nurmijärven kunta, Kunnanhallitus, Pöytäkirja 16.02.2024

Liite 2c: Nurmijärven kunta, Kunnanhallitus, Pöytäkirja 26.1.2026

Liite 3: Klaukkalan osayleiskaava-alueen pienvedet, Enviro 30.9.2015. Ei löydettävissä Klaukkalan osayleiskaavoituksen kaava-aineistoista.

Liite 4a: Lausunto koskien mahdollista noroa, Mikkola J. 23.4.2026.

Liite 4b: Lausunnon kuvaliite koskien mahdollista noroa, Mikkola 23.4.2026

Liite 5: Lehtopöllön pesimäsijainti vuonna 2022. Bird Lifen välittämä karttatieto.

Liite 6: Nurmijärven Luonto ry:n kirje perinnekorjaamisen ammattilaisille

Liite 7: Ahvenniemen restaurointi oy:n lausunto 9.3.2026

Liite 8: Rakennuskonservaattori Mikko Laurikaisen lausunto 17.3.2026

Viitteet

Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy 12.5.2023. Nurmijärven Sudentullin rakennusinventointi.

<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2024/10/Sudentullin-rakennusinventointi.pdf> (luettu 26.4.2026)

Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (ELY) 2013. Melun- ja värinätorjunta maankäytön suunnittelussa. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/90606/Opas_net.pdf (luettu 29.4.2026)

Enviro 12.9.2022. Sudentullin alue asemakaavan luontoselvitys.

https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2024/10/Raportti_luontoselvitys_Sudentulli.pdf (luettu 25.4.2026)

Enviro 20.12.2024. Sudentullin työpaikka-alue, Luontoselvityksen täydennys.

<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/10/Sudentullin-tyopaikka-alue-luontoselvit-yksen-taydennys-Enviro-20.12.2024.pdf> (luettu 25.4.2026)

Enviro 29.10.2014. Ekologiset yhteydet Klaukkalan alueella.

https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/08/11832-Klaukkalan_ekologiset_yhteydet_valmis.pdf (luettu 27.4.2026)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/18/eu, L 197/11.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0018> (luettu 26.4.2026)

Fingrid Oyj 9/2024. Arviointiohjelman liite 1, karttalehdet, Fingrid Oyj, 2x400 kV:n voimajohto välillä Hikiä (Hausjärvi) – Inkoo.

https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/LIITE_1_karttalehdet_Fingrid_Oyj_Hiki_a_Inkoo_yva_ohjelma.pdf (luettu 28.4.2026)

Global Ecology and Conservation 2024. Kirj. Ellerbrok, Farwig, Peter, Voigt. Forest bat

activity declines with increasing wind speed in proximity of operating wind turbines.
<https://doi.org/10.1016/j.gecco.2023.e02782> (luettu 30.4.2026)

Kaavoituspäällikkö Christa Toivola 24.10.2025, suullinen tiedonanto, keskustelutilaisuus Nurmijärven Vihreät ry:n kanssa, Nurmijärven kunnantalo

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo 10.4.2024. Lausunto.
https://paatokset.hel.fi/sites/default/files/pdf-minutes/Keski-Uudenmaan%20alueellisen%20vastuumuseon%20lausunto%20asemakaavan%20muutoksen%20osallistumis-%20ja%20arviointisuunnitelmasta_Sudentullin%20ty%C3%B6paikka-alue_Klaukkala_Nurmij%C3%A4rvi.pdf (luettu 26.4.2026)

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo 13.11.2025. Lausunto.
https://paatokset.hel.fi/sites/default/files/pdf-minutes/keski-uudenmaan_alueellisen_vastuumuseon_lausunto_sudentullin_tyopaikka-alue_akm_ehdotus_klaukkala_nurmijarvi.pdf (luettu 26.4.2026)

Lupa- ja valvontavirasto 27.2.2026. Fingrid Oyj:n 2x400 kV:n voimajohto välillä Hikiä – Inkoo (Hausjärvi, Riihimäki, Hyvinkää, Nurmijärvi, Vihti, Lohja, Siuntio, Inkoo) Perusteltu päätelmä LVV-U/14565/2026, UUDELY/1772/2024.
<https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Yhteysviranomaisen%20perusteltu%20p%C3%A4%C3%A4telm%C3%A4%20YVA-selostuksesta%20Voimajohto%20Hiki%C3%A4-Inkoo.pdf>

Mikroliitti Oy 8.5.2025. Nurmijärvi Passanmäki - Sudentullinmäki voimajohtolinjojen arkeologinen inventointi 2025. Kulttuuriympäristön palveluikkuna 24.7.2025.
https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjhanke/read/asp/r_hanke_det.aspx?HANKE_ID=14283 (luettu 29.4.2026)

Nurmijärven kunta 2015. Klaukkalan osayleiskaavan alueittaiset suunnitteluohjeet (Liite 21).
https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/08/14419-Liite21__Alueittaiset_suunnitteluohteet.pdf (luettu 26.4.2026)

Nurmijärven kunta 2015. Klaukkalan osayleiskaavan kaavamääräykset (Liite 19).
https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2024/10/Liite19.-Kaavamaaraykset_Havitetty.pdf (luettu 26.4.2026)

Nurmijärven kunta 2015. Klaukkalan osayleiskaavan kaavaselostus.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/08/14414-Kaavaselostus.pdf> (luettu 26.4.2026)

Nurmijärven kunta 2023. Kaavoituskatsaus 2023.
https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2023/06/kaavoituskatsaus-2023_WEB.pdf (luettu 20.4.2026)

Nurmijärven kunta 2024. Kaavoituskatsaus 2024.
https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2024/05/kaavoituskatsaus-2024_NETTIIN.pdf (Luettu 20.4.2026)

Nurmijärven kunta 2025. Kaavoituskatsaus 2025.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/04/Nurmijarvi-kaavoituskatsaus-2025-ww.pdf> (Luettu 20.4.2026)

Nurmijärven kunta 2025. Nurmijärven kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelma, KH 2.6.2025.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/06/Ymparisto-ja-ilmasto-ohjelma-final-2.6.2025.pdf> (luettu 28.4.2026)

Nurmijärven kunta 2026. Kaavoituskatsaus 2026.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2026/04/Kaavoituskatsaus-2026-www-3.pdf> (luettu 20.4.2026)

Nurmijärven kunta 24.2.2026. Sudentullin asemakaavan selostus.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2026/03/3-351-Sudentulli-Selostus-hyv-24.2.2026.pdf> (luettu 26.4.2026)

Nurmijärven kunta 24.2.2026. Vuorovaikutusraportti.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2026/03/3-351-Sudentulli-Vuorovaikutusraportti-hyv-24.2.2026.pdf> (luettu 26.4.2026)

Nurmijärven kunta 7.10.2024. Vuorovaikutusraportti.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2024/10/3-351-Sudentulli-vuorovaikutusraportti-7.10.2024.pdf> (luettu 26.4.2026)

Nurmijärven kunta 22.1.2026. Ajankohtaista - Klaukkalan Sudentulliin korkean lisäarvon datakeskus. <https://www.nurmijarvi.fi/klaukkalan-sudentulliin-korkean-lisaarvon-datakeskus/> (luettu 30.4.2026)

Nurmijärven kunta, kunnanhallitus, Pöytäkirja 16.02.2024/Pykälä 23.
<https://nurmijarvi10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024666-1> (luettu 25.4.2026)

Nurmijärven kunta, kunnanhallitus, Pöytäkirja 16.02.2024/Pykälä 23. Liite 1: Suunnitteluvuorovaikutussopimus.
<https://nurmijarvi10.oncloudos.com/kokous/2024666-1-48483.PDF> (luettu 30.4.2026)

Nurmijärven kunta, kunnanhallitus, Pöytäkirja 26.01.2026/Pykälä 7.
<https://nurmijarvi10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2026922-1> (luettu 25.4.2026)

Nurmijärven kunta, Maankäyttölautakunta, Pöytäkirja 28.10.2025 § 27 Sijoittamislupa Metsäkyläntiellä teollisuushallin rakentamiseksi.
<https://nurmijarvi10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025865-4> (luettu 29.4.2026)

Nurmijärven kunta, Yritysten ilmastotoimet -verkkosivusto. (päivityspäivämäärä ei tiedossa)
<https://www.nurmijarvi.fi/kuntalaisen-palvelut/asuminen-ja-rakentaminen/ymparisto-ja-ilmasto-tyo/ilmastoty-2/yritysten-ilmastoteot/yritysten-ilmastotoimet/nurmijarven-sahko-oy/> (luettu 30.4.2026)

Nurmijärven Sähkö 2026. Asiakaslehti 1/2026.
https://www.expressmagnet.eu/pub/272/NS_asiakaslehti_kevat2026/#p=1 (luettu 29.4.2026)

Nurmijärven Sähköverkko Oy 6.11.2024, Jakeluverkon kehittämissuunnitelma.
<https://nurmijarvensahko.fi/wp-content/uploads/2024/11/kehittamissuunnitelma-2024-v2.pdf> (luettu 30.4.2026)

Ramboll Finland oy 8.5.2025 (2025a). Sudentullin työpaikka-alue, Vesilain mukaisen lupatarpeen selvitys.
https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/10/Sudentullin-tyopaikka-alue_Vesilain-mukaisen-lupatarpeen-selvitys-Ramboll-8.5.2025.pdf (luettu 26.4.2026)

Ramboll Finland oy 24.6.2025 (2025b). Sudentullin asemakaavan ilmastovaikutusten arviointi.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/10/Sudentullin-ilmastovaikutusten-arviointi-Ramboll-24.6.2025.pdf> (luettu 28.4.2026)

Ramboll Finland oy 4.9.2025 (2025c). Sudentullin työpaikka-alue hulevesiselvitys.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/10/Sudentullin-tyopaikka-alue-hulevesiselvitys-Ramboll-4.9.2025.pdf> (luettu 25.4.2026)

Ramboll Finland oy 9.6.2025 (2025d). Sudentullin työpaikka-alue, meluselvitys.
<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/10/Sudentullin-tyopaikka-alue-meluselvitys>

s-Ramboll-9.6.2025.pdf (luettu 29.4.2026)

Sustera oy 15.8.2024. Rakennusten korjattavuus- ja siirrettävyysselvitys.

<https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2024/10/Tutkimusseloste-Aittakalliontie-227-Nurmijarvi-15.8.2024.pdf> (luettu 26.4.2026)

Tuikie Finland Oy, Hamina, 12.1.2023. YVA-ohjelma.

https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Tuikie_Finland_Oy__YVAohjelma__1_julkaisuversio__20230112__teksti.pdf (luettu 30.4.2026)

Uudenmaan ELY-keskus 13.3.2025. Lausunto poikkeuslupatarpeesta.

https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2025/10/Lausunto-koskien-poikkeuslupatarvetta-mahdollinen-noro-UUDELY_859_2025-13.3.2025.pdf (luettu 26.4.2026)

Uudenmaan liitto 2014/ 2016. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava

https://kartta.uudenmaanliitto.fi/data/AvoimetAineistot/KumotutKaavat/2_vaihemaakuntakaava_MM.pdf (luettu 29.4.2026)

Uudenmaan liitto 2017. Merkinnät ja määräykset, Uudenmaan neljäs

vaihemaakuntakaava. https://kartta.uudenmaanliitto.fi/data/AvoimetAineistot/KumotutKaavat/4_vaihemaakuntakaava_Merkinnat_ja_maaraykset.pdf (luettu 29.4.2026)

Uudenmaan liitto 2023. Yleiset suunnittelumääräykset

<https://kartta.uudenmaanliitto.fi/docs/UK2050MjaM/fi/yleiset.html> (luettu 29.4.2026)

Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 2017.

https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VATp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s14.12.2017_FI.pdf (luettu 26.4.2026)

Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2026. Ympäristövaikutusten arviointi Fingrid Oyj:n 2x400 kV:n voimajohto välillä Hikiä (Hausjärvi) – Inkoo

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/fingrid-oyjn-2x400-kvn-voimajohto-valilla-hikia-hausjarvi-inkoo> (luettu 29.4.2026)

Ympäristöministeriö 2007. Valtioneuvoston periaatepäätös meluntorjunnasta.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/479cc368-a60d-4277-91da-2df3bec1f678/content> (luettu 29.4.2026)

Ympäristöministeriön ohjekirje 2015, 3/501/2001.

<https://tukes.fi/documents/5470659/6373032/Maank%C3%A4yt%C3%B6n+ohjekirje.pdf/9336785f-da9a-4b35-beb0-0c9e930c84b6/Maank%C3%A4yt%C3%B6n+ohjekirje.pdf?t=1743145344416> (luettu 26.4.2026)